

การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว
จังหวัดพะเยา

วรรณภา สารงาม

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

พฤษภาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

EFFICIENCY IMPROVEMENT IN THE FORMULATION AND COORDINATION OF AREA
DEVELOPMENT PLANS IN PHUKAMYAO DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Public Administration Degree
in Public Policy

May 2025

Copyright 2025 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

ของ วรณภา สารงาม

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรณภา ทองแดง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ เสมอเชื้อ)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ เลิศสมพร)

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. มนตรา พงษ์นิล)

เรื่อง: การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา

ผู้ศึกษาค้นคว้า: วรณภา สารงาม, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: ร.ป.ม. (นโยบายสาธารณะ), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2567

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทิพย์ เสมอเชื้อ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, สภาพการดำเนินงาน, การจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา 2) วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ร่วมกับข้อมูลเอกสารจากคู่มือแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) กฎหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยาไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 ในประเด็นด้านข้อมูล และด้านระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดของระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน ด้านขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผน และด้านข้อมูลไม่ครบถ้วนและไม่เป็นปัจจุบัน 3) แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ได้แก่ ด้านบุคลากรควรชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการให้ครอบคลุม ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการสื่อสารและบูรณาการข้อมูลร่วมกัน ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรมีการบูรณาการการจัดทำและประสานแผนร่วมกัน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน ควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ อย่างสม่ำเสมอ นำเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดทำแผนและมีการติดตามและตรวจสอบการจัดทำแผนและการนำไปปฏิบัติ

Title: EFFICIENCY IMPROVEMENT IN THE FORMULATION AND COORDINATION OF AREA DEVELOPMENT PLANS IN PHUKAMYAO DISTRICT, PHAYAO PROVINCE

Author: Wannapa Sanngam, Independent Study: M.P.A. (Public Policy), University of Phayao, 2024

Advisor: Assistant Professor Numtip Smerchuar , Ph.D.

Keywords: Efficiency, Operating Conditions, Preparation and coordination of area development plans

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study the operational conditions in the preparation and coordination of the area development plan of Phu Kam Yao District, Phayao Province, 2) to analyze the problems and obstacles, and 3) to propose guidelines to Improve the efficiency of preparing and coordinating area development plans. It is qualitative research with data collected from semi-structured interviews from eight key informants together with the information of the 5-year district development plan (2023-2027), laws and related research. The findings indicated that 1) the operating conditions in the preparation and coordination of the area development plan of Phu Kam Yao District, Phayao Province is not in accordance with the regulations in terms of information and time for the preparation and coordination of plans when it is compared with the Regulation of the Ministry of Home Affairs on the Preparation and Coordination of Area Development Plans at the District and Sub-district Levels B.E. 2562, and 3) the guidelines for improving efficiency were: in personnel aspect, there should be clarification and understanding among all relevant personnel and appointing an integrated district management committee to cover the area should be taken into consideration. In terms of the process of preparing and coordinating the area development plan, there should be an integration in the preparation and coordination of the plan and there should be encouragement to support the public to participate in the preparation and coordination of the area development plan. In terms of regulations, laws, and time constraints for planning and coordination, the planning calendar should be adjusted to align with relevant agencies. Regulations and rules should be regularly updated. Technology should be utilized in the planning process, and mechanisms should be in place to monitor and evaluate both the planning process and the implementation of the plans

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำทิพย์ เสมอเชื้อ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้อง และแก้ไขข้อบกพร่องของการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.อติตยา ดวงอำไพ ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต ร.บ.บ.(การจัดการนวัตกรรมการบริหาร) คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา รศ.ดร. ประยงค์ จันทร์แดง อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม) คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา และนายณัฐพงศ์ รูปกลม นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลป่าแดด อ.ป่าแดด จ.เชียงราย ที่ให้เกียรติมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย (Item Objective Congruence : IOC) และให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องเพิ่มเติมเพื่อให้เครื่องมือในการวิจัยมีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยที่อนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บข้อมูลและให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ และสุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นโยบายสาธารณะ ที่คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษากันมาตลอดจนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วรรณภา สารงาม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่จะได้รับการจากการวิจัย.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดเรื่องการวางแผน	6
แนวคิดเรื่องการประสานงาน	10
แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพ	12
แนวคิดเรื่อง One Plan.....	14
แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
กรอบแนวคิดการวิจัย	30

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การตรวจสอบข้อมูล	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา พบว่า.....	36
ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน พบว่า	40
แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน พบว่า.....	45
บทที่ 5 บทสรุป.....	50
สรุปผลการวิจัย.....	50
อภิปรายผลการวิจัย.....	53
ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม.....	63
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	67
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการ วิจัย	71
ประวัติผู้วิจัย.....	75

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 สรุปแนวคิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน	27
---	----

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตามระเบียบ มท.	16
ภาพ 2 ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ	20
ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย	31
ภาพ 4 สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามที่กำหนด ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) จึงเป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ประเด็น ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐข้อ 4.2 กำหนดให้ภาครัฐ บริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ ทุกพื้นที่ ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารงานเชิง พื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. 2560 กำหนดให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเป็นแผนกำหนดทิศทางการ พัฒนาในภาพรวมของพื้นที่ และเป็นเครื่องมือบูรณาการแผนของส่วนราชการ เพื่อขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนา จังหวัด โดยใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิด เห็นของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่มาวิเคราะห์ รวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนา หมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนา อำเภอ ให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับ เป็นแผนเดียวกันและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัดและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2562)

อำเภอภูพานยาว ถือเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน พ.ศ. 2534 มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนและประสาน แผนพัฒนาอำเภอ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนา พื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 กำหนดให้อำเภอโดยกลไกของคณะกรรมการบริหารงาน อำเภอ ทำหน้าที่บูรณาการรวบรวมข้อมูลและประสานแผนงาน/โครงการของแต่ละหน่วยงาน เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอในรูปของแผนพัฒนาอำเภอให้มีลักษณะเป็นแผนเดียวและเป็นไป ตามความ

ต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ สามารถที่จะนำแผนงานโครงการของงบประมาณเพื่อพัฒนาพื้นที่อำเภอให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการทำงาน และทำให้การพัฒนาพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงอันเกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนร่วมกัน และทำให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการในอำเภอ สามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางเดียวกันกับ นโยบายรัฐบาล กระทรวงมหาดไทย ยุทธศาสตร์ระดับชาติ และยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด นำไปสู่การปฏิบัติงานในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด แต่เนื่องจากในทางปฏิบัติ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอยังขาดการบูรณาการข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ ทำให้แผนงาน/โครงการระหว่างหน่วยงานขาดความเชื่อมโยงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และยังมีหลายปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอขาดประสิทธิภาพและไม่อาจขับเคลื่อนแผนพัฒนาอำเภอให้ประสบความสำเร็จได้

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นปลัดอำเภอซึ่งรับผิดชอบในจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ จึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอภูพานยาว ว่ามีขั้นตอนวิธีดำเนินการอย่างไร ในกระบวนการนั้นมีปัญหา อุปสรรคในขั้นตอนใด และจะมีวิธีการหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาอย่างไร เพื่อนำไปสู่แนวการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จำนวน 8 คน

2. ด้านเนื้อหา การศึกษานี้มุ่งเน้นศึกษาสภาพการดำเนินการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ รวมถึงการพัฒนาประสิทธิภาพจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอของอำเภออุทุมพรพิสัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2566 ซึ่งประสิทธิภาพประกอบด้วย 1) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 2) การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 กำหนด 3) การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับหมู่บ้านระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ 4) การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

3. ด้านเวลา ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2567 ถึงเดือนมีนาคม 2568

4. ด้านพื้นที่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดพะเยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ หมายถึง การจัดทำและประสานแผนพัฒนาตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ

สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หมายถึง กระบวนการในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนเตรียมการและ 2) ขั้นตอนจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ

ขั้นเตรียมการ หมายถึง ขั้นตอนเตรียมการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ทำหน้าที่ทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์ การพัฒนาอำเภอ และประสานรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการทำประชาคม โดยนำข้อมูลปัญหา ความต้องการมาเรียงลำดับความสำคัญผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ

ขั้นการจัดทำและประสานแผน หมายถึง ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ (กบอ.) ในการทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และนำข้อมูลปัญหาความต้องการจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น มาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และแผนความต้องการระดับอำเภอให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาจังหวัด และจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์

เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอ เมื่อได้รับความเห็นชอบจึงประกาศใช้ แผนพัฒนาอำเภอและจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอ โดยจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอให้หน่วยงานราชการและ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้เป็นไปใน ทิศทางเดียวกัน และบูรณาการงบประมาณ ประสาน ความร่วมมือขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จากทุกภาคส่วน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หมายถึง สิ่งที่มา ขัดขวางการดำเนินการในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้าน ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากร ด้านระเบียบ กฎหมาย ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนและ ด้านข้อมูล

ประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หมายถึง แผนพัฒนาพื้นที่ที่มีความ เชื่อมโยงกันในทุกระดับ มีการประสานแผนตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบลไปสู่ แผนพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาจังหวัด ตามลักษณะของ One plan ซึ่งประสิทธิภาพการจัดทำ และประสานแผน ประกอบด้วย 1) บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน 2) การจัดทำ และประสานแผนพัฒนาอำเภอเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ จัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 กำหนด 3) การจัดทำ และประสานแผนพัฒนาอำเภอสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับหมู่บ้าน ระดับตำบลระดับจังหวัดและ ระดับชาติ 4) การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนใน พื้นที่

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาว ได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและ ประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและ ประสานแผน และนำแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดทำและประสานแผนมาใช้เพื่อให้การ จัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนได้เพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจในด้านการบริหาร แผนพัฒนาพื้นที่ ผลการการวิจัยช่วยให้ผู้บริหารซึ่งกำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจใน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาระบบการและ แนวทางแก้ไขปัญหาในระดับทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ

เสริมสร้างแนวคิดและทฤษฎีในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ เพื่อพัฒนาหลักการและแนวคิดในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและระดับอื่น ๆ

ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาทฤษฎีด้านการวางแผนพัฒนาชุมชนและพื้นที่อย่าง
เ ปื น ร ะ ะ บ บ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ ภูพานยาว จังหวัดพะเยา ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องการวางแผน
2. แนวคิดเรื่องประสานงาน
3. แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพ
4. แนวคิดเรื่อง One Plan
5. แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเรื่องการวางแผน

1. ความหมายของการวางแผน

จักรพันธ์ ลิ้มมังกร, 2561 ให้ความหมาย การวางแผน หมายถึง กระบวนการบริหารที่จะเป็นการสร้างแนวทางในการปฏิบัติ ให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยทักษะหลายด้านทั้งด้านความรู้ การ คำนวณ การตัดสินใจและการคิด วิเคราะห์เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้แนวทางการปฏิบัติงานที่ดี ที่สุดตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ขององค์การที่กำหนดไว้ โดยการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดประกอบ กับการใช้ข้อมูลทางสถิติ ข้อเท็จจริงมาเป็นตัวกำหนดการกระทำรวมถึงการติดตามและประเมินผล ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ในการวางแผนจึงจะต้องมีความรอบรู้ และรอบคอบเป็นอย่างมาก เพราะจะได้ลด ความเสี่ยงขององค์การลงจากการวางแผนจะได้ไม่เกิดความเสียหายขึ้นกับองค์การ

จีระ หงส์ลดารมภ์, 2560 กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง การกำหนดทิศทางและ เป้าหมายของการดำเนินงาน รวมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์และการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญชม ศรีสะอาด, 2561 กล่าวว่า การวางแผน คือ การกำหนดวิธีการดำเนินงานล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ และพิจารณาอย่างรอบคอบ

ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, 2562 กล่าวว่า การวางแผนหมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าเพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน โดยอาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสมที่สุดในการบรรลุเป้าหมาย

สุภาพร พิศาลบุตร, 2543 ให้ความหมาย การวางแผน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการทำงาน และการพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการนี้ต้องอาศัยการคาดการณ์ การวิเคราะห์ และการตัดสินใจอย่างรอบคอบ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สุภาพร พิศาลบุตร ได้รวบรวมแนวคิดของนักวิชาการด้านการบริหาร ซึ่งได้อธิบายแนวคิดด้านการวางแผนไว้ดังนี้

George R. Terry, (1960, อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2543) การวางแผน หมายถึง "กระบวนการในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องทำ, ใครควรทำ, เมื่อไหร่ควรทำและทำอย่างไร" โดยเน้นการกำหนดแนวทางเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ล่วงหน้า

Koontz and O'Donnell (1976, อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2543) การวางแผนคือ "การตัดสินใจล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่ควรทำ โดยการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

Allen, (1958, อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2543) การวางแผน หมายถึง การคิดล่วงหน้าเกี่ยวกับการกระทำที่จะต้องทำ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้" โดยการวางแผนนี้เน้นการกำหนดวัตถุประสงค์และพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

Luther Gulick, (1937, อ้างถึงใน สุภาพร พิศาลบุตร, 2543) การวางแผน หมายถึง การเตรียมการเพื่ออนาคต ซึ่งรวมถึงการคาดการณ์แนวโน้มต่าง ๆ การตัดสินใจเลือกแนวทางที่ดีที่สุด และการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จากความหมายข้างต้น การวางแผนจึงหมายถึง กระบวนการที่เน้นการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดวิธีการ การจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการโดยตัดสินใจเลือกวิธีการหรือแนวทางที่ดีที่สุด

2. กระบวนการจัดทำแผน

สุภาพร พิศาลบุตร, 2543 อธิบายว่า กระบวนการจัดทำแผน คือการคาดการณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เป็นการพยายามคาดการณ์ถึงสิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมภายนอกที่ควบคุมไม่ได้

ทั้งนี้เพื่อให้สามารถกำหนดแผนการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมดังกล่าวได้ กระบวนการจัดทำแผนประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ เริ่มต้นด้วยการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าหมายหลักที่ต้องการบรรลุอย่างชัดเจน โดยวิสัยทัศน์ควรมีความชัดเจน และเป็นแรงจูงใจในการทำงาน
2. การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situational Analysis) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร รวมถึงการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบ เช่น การวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) เพื่อเข้าใจสถานการณ์ปัจจุบัน
3. การกำหนดกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ การพัฒนาและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่วิเคราะห์ไว้ และจัดทำแผนปฏิบัติการโดยระบุขั้นตอนที่ต้องทำ ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้
4. การจัดสรรทรัพยากรและการดำเนินการ การจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เช่น เงิน เวลา บุคลากร ตามแผนที่ได้จัดทำขึ้น และเริ่มดำเนินการตามแผน
5. การติดตามและประเมินผล การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้ตัวชี้วัด (KPIs) เพื่อวัดความก้าวหน้าและผลลัพธ์
6. การปรับปรุงและพัฒนา การใช้ข้อมูลจากการติดตามและประเมินผลมาปรับปรุงแผนและกลยุทธ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สิน พันธุ์พินิจ, (2556, หน้า 74-87) กล่าวว่า กระบวนการวางแผนเป็นกระบวนการทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานะแวดล้อม วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่คาดหวังและวิธีการที่นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนด กระบวนการวางแผน ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. การตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับอนาคต เป็นขั้นตอนการศึกษา พิจารณา วิเคราะห์ปัญหาในอดีต ปัจจุบัน เกี่ยวกับสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อทำนายอนาคตและวิเคราะห์ความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น โดยเน้นสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีอันจะก่อให้เกิดโอกาสและข้อจำกัดที่จะมีผลกระทบต่อจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อแสวงหาแนวทางในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย โดยการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร การกำหนดประสงค์จะช่วยให้เห็นเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ชัดเจนและทำให้แผนยุทธศาสตร์ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. การกำหนดยุทธศาสตร์หรือประเด็นยุทธศาสตร์ คือการกำหนดงานที่ต้องทำ เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยเลือกยุทธศาสตร์ที่เป็นทางเลือกที่ดีที่สุดการกำหนดทางเลือกเชิงยุทธศาสตร์ โดยดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์ หรือการวิเคราะห์ SWOT คือ การวิเคราะห์จุด

แข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อช่วยให้องค์การทราบสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่และองค์การควรดำเนินการอย่างไรเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การกำหนด

4. การกำหนดตัวชี้วัดหลักเชิงยุทธศาสตร์ ให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการแก้ปัญหาและสิ่งที่จะสนองความต้องการตามนโยบาย

5. การกำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ระยะยาวขององค์การ

6. การทำแผน หากเป็นหน่วยงานราชการเรียกว่า แผนปฏิบัติราชการเป็นแผนที่หน่วยงานส่วนราชการแปลงมาจากแผนบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล เพื่อแสดงให้เห็นถึงภารกิจที่ส่วนราชการจะต้องดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการบริหารให้บรรลุเป้าหมาย สำคัญของแผนจะแสดงให้เห็นถึงภารกิจที่ส่วนราชการต้องดำเนินการ โดยส่วนราชการต้องนำเสนอประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ที่จะทำให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลสำเร็จของภารกิจเหล่านั้น รวมถึงผลผลิตโครงการสำคัญที่ส่วนราชการจะจัดทำเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

จรัส อติวิทยากรณ์, 2553 กล่าวว่า กระบวนการในการวางแผน มีขั้นตอนใหญ่ ๆ 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นวางแผน (formulation of Plan) 2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation of plan) และ 3. ขั้นประเมินผลงาน (Evaluation of Plan)

1. ขั้นวางแผน (Formulation of Plan) เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของกระบวนการวางแผนทั้งหมด กล่าวคือ ผู้บริหารต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 การเตรียมแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารใช้ในการหาข้อมูลข่าวสารรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อใช้ในการสนับสนุนการจัดทำแผนงาน ในขั้นตอนนี้ผู้บริหารต้องวิเคราะห์ ความต้องการหรือความจำเป็นที่จะต้องมีแผนว่าเป็นแผนเกี่ยวกับอะไร ต้องการแก้ปัญหาหรือเสริมสร้างอะไรในจุดไหน ต้องหาข้อมูลตัวเลข หรือสถิติต่าง ๆ ที่จำเป็นมาสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแผน ซึ่งต้องผ่านประเมินผลแล้วว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นข้อมูลที่สำคัญกับแผนที่จะกำหนดสุดท้ายต้องสรุปและเตรียมหัวข้อย่าง ๆ ของแผนไว้เพื่อใช้ในการจัดทำแผนตามขั้นตอนต่อไป

1.2 การกำหนดแผน เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารลงมือปฏิบัติจริงในการร่างและเขียนแผนงานตามที่ตัวเองหรือหน่วยงานต้องการ ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์แผนงานมีรายละเอียดของแผน ซึ่งสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับความจำเป็นหรือความต้องการที่จะมีแผนผลที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้แผน ตามกำหนดวิธีที่จะใช้ในการทำงานตามแผน กำลังคน งบประมาณ ปฏิบัติตามแผน และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการดำเนินการตามแผน การกำหนดผู้รับผิดชอบ รวมทั้งประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนงานให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน

1.3 การขออนุมัติแผน หากเป็นผู้บริหารระดับต้น หรือกลาง เป็นต้น ก่อนที่ลงมือปฏิบัติงานตามแผนจริง ซึ่งในช่วงนี้จะเกี่ยวข้องกับการควบคุม (Coding) ให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามเป้าหมายของแผนที่ได้วางไว้ ซึ่งมีเทคนิคในการควบคุมให้เป็นไป ตามเป้าหมายในแผน

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation of Plan) เป็นการนำแผนที่กำหนดไว้แล้วไปปฏิบัติให้สำเร็จตามประสงค์ที่วางไว้ การที่แผนงานจะประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวผู้รับผิดชอบ และจงอย่าลืมหาคำกล่าวที่ว่า “แผนงานใด ๆ ก็ตาม ไม่สามารถจะดำเนินการให้สำเร็จโดยตัวของตัวเองได้ หมายความว่า แผนอย่างใดเลิศเพียงใด ถ้าไม่มีผู้นำไปปฏิบัติ แผนงานนั้นก็ไม่ได้แตกต่างอะไรกับแผ่นกระดาษ”

3. ขั้นประเมินผล (Evaluation of Plan) เป็นขั้นตอนในการตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานจริงกับเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ มีความสอดคล้องกันหรือไม่ การดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แก้ไข เพิ่ม หรือเสริมในจุดใดบ้างโดยเฉพาะที่มีลักษณะต่อเนื่องหรือแผนที่ใช้ระยะยาว เพื่อให้แผนงานในครั้งต่อไปมีความสมบูรณ์มากขึ้น

สรุปกระบวนการวางแผน ประกอบด้วย 1. การวิเคราะห์สถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม 2. การกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน 3. การเลือกหรือพัฒนากลยุทธ์ และแผนปฏิบัติ 4. การจัดสรรทรัพยากรและลงมือปฏิบัติ และ 5. มีการติดตาม/ประเมินผลและปรับปรุงแผน

แนวคิดเรื่องการประสานงาน

อุดมศักดิ์ เรืองรอง (2552) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการประสานงานว่า เนื่องจากองค์กรหรือหน่วยงานขนาดใหญ่มีการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะอย่างมากขึ้น จึงต้องมีการประสานงานเพื่อให้งานดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การ ทั้งยังเป็นการจัดและส่งเสริมให้มีความเกี่ยวเนื่องในการทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับตัวคน จิตใจ วัสดุ และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและให้งานมีประสิทธิภาพ การประสานงานจะทำได้ดีเมื่อมีการจัดแบ่งหน่วยงานและแบ่งงานให้ถูกส่วนหรือก่อให้เกิดดุลยภาพของคนกับงานให้ได้สัดส่วนกันและผู้บริหารจะเป็นผู้ตัดสินใจถึงการประสานงานที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่หน่วยงานนั้นได้กำหนดไว้ และผู้ประสานงานในองค์กรได้แก่ หัวหน้าหน่วยงาน หรือบุคคลอื่นที่หัวหน้าหน่วยงานแต่งตั้งขึ้นหรือเป็นหน่วยงานหรือคณะกรรมการที่องค์การได้จัดขึ้นก็ได้ การประสานงานเป็นตัวช่วยผสมผสานปัจจัยในการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุ กำหนดการและเวลา ให้ผสมกลมกลืนกัน ดังนั้นจึงถือได้ว่าการประสานงานเป็นกระบวนการในการบริหารที่สำคัญอย่างหนึ่ง เพราะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากในการบริหารคือ

1. ช่วยให้การงานบรรลุเป้าหมายได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว

2. ช่วยจัดการสูญเสียเปล่าและประหยัดในเรื่องที่เกี่ยวกับเวลา เงิน วัสดุในการทำงาน และเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตให้กับองค์กร

3. ช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดี สร้างความสามัคคีในหมู่คณะช่วยลดความขัดแย้งภายใน

5. ช่วยสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของข้าราชการบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในองค์กร

6. ช่วยลดอันตรายอันเกิดจากความบกพร่องในการทำงานให้น้อยลง

7. ช่วยป้องกันการงานที่ซ้ำซ้อนกัน เพราะทุกฝ่ายเข้าใจในหน้าที่ของตนเองและเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

8. ช่วยให้องค์กรเข้าใจปัญหาของหน่วยงานอื่น และนำมาเป็นบทเรียนในการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับหน่วยงานของตนเอง อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้

ปณิตดา กลกลาง, 2561 ได้กล่าวไว้ว่า การประสานงาน คือ การร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานของบุคลากรในองค์กรตั้งแต่ สองคนขึ้นไป โดยมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันในการร่วมกันทำงานให้สอดคล้องกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของงานที่วางไว้ การประสานงาน หมายถึง การจัดระเบียบวิธีการทำงาน เพื่อให้บุคลากรร่วมมือปฏิบัติงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อลดข้อขัดแย้งในองค์กร และทำให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน หรือการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความคิดความเข้าใจตรงกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลา และกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพการประสานงานจึงเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงาน ในหน่วยงานหรือองค์กร ความสำเร็จของการประสานงานขึ้นอยู่กับบทบาท และความสามารถของบุคลากร การประสานงานเกิดจากความต้องการให้งานที่ทำประสบผลสำเร็จ โดยผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรับผิดชอบที่จะทำงานเหล่านั้น ให้เป็นไปตามระยะเวลา ที่กำหนด และจะต้องมีความสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม มีการสื่อสารที่ตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่นโดยจะต้องทำให้ทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานอย่างมีจุดหมายเดียวกัน

สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, คณะกรรมการจัดการความรู้ตามระบบ (KMTeam), 2563 ได้อธิบายการประสานงาน ว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งต้องอาศัยความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนความจริงใจความอดทนอดกลั้น ความยิ้มแย้มแจ่มใสในการติดต่อกับบุคคลอื่น เพื่อขอรับการสนับสนุน ขอความร่วมมือ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและได้อธิบายองค์ประกอบของการประสานงาน ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงาน ดังนี้

องค์ประกอบของการประสานงานมีดังนี้

1. ความร่วมมือจะต้องมีความเข้าใจหรือมีการตกลงร่วมกัน มีการระดมความคิด วิธีการเทคนิคการจัดหาทรัพยากรมาสนับสนุนการทำงานร่วมกัน ความมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมีน้ำใจต่อกัน

ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้การประสานงานระหว่างกันเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างแน่นอน

2. จังหวะเวลา ผู้ที่ปฏิบัติงานต้องมีความรับผิดชอบ ทำให้งานนั้นเป็นไปตามกำหนดที่ตกลงกันให้ตรงเวลาและสถานที่ โดยเวลาและสถานที่นั้นถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญเหมือนกันหากเวลาและสถานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานก็เป็นผลทำให้การประสานงาน ไม่ประสบความสำเร็จได้

3. สอดคล้องกัน จะต้องพิจารณาความเหมาะสมพอดี ไม่ทำงานซ้อนกันเพื่อประสบความสำเร็จ โดยบทบาทและหน้าที่ของบุคคลในการปฏิบัติงาน ก็ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเช่นกัน หากบุคคลแต่ละบุคคลรู้จักบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตน ไม่ก้าวก่ายบาทหน้าที่ของบุคคลอื่น ความขัดแย้งก็จะไม่มีขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้การประสานงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4. ระบบการสื่อสารที่ตรงกันอย่างรวดเร็วและราบรื่น ข้อความในการสื่อสารโดยข้อความในการสื่อสารระหว่างกันต้องมีความชัดเจน สั้น กระชับรัด ไม่กำกวม หรือตีความไปได้หลายทาง และสามารถเข้าใจได้ง่าย

5. ผู้ประสานงานจะต้องสามารถทำให้ทุกฝ่ายเข้าร่วมทำงานอย่างมีจุดหมายเดียวกันตามวัตถุประสงค์ของงานที่กำหนดไว้

ปัญหาและอุปสรรคที่ พบในการประสานงาน มีดังนี้

1. ให้ข้อมูลล่าช้าเกินไป การที่ติดต่อประสานงานกับอีกหน่วยงานหนึ่งล่าช้าจึงทำให้ส่งข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องล่าช้า

2. รับ - ส่งข้อมูล/ข่าวสาร ผิดพลาด

3. การเพิกเฉยไม่สนใจว่าเป็นหน้าที่ของตนเองที่จะต้องติดตามประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ คิดว่าไม่ใช่เรื่อง ไม่ใช่หน้าที่ ไม่เห็นความจำเป็น หรือไม่เห็นความสำคัญของการติดต่อประสานงาน

4. ไม่ได้รับความร่วมมือ มีสาเหตุมาจาก มีความเป็นตัวเองสูง มีความคิดที่แตกต่างกับมโนคติไม่ชอบกัน ขาดการรับฟังและไตร่ตรอง ไม่เป็นผู้ฟังที่ดี หรือปิดบังข้อมูล ทำให้ไม่เกิดความร่วมมืออย่างจริงจัง

5. ได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน ทำให้เกิดการประสานงานหลายครั้ง เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน

แนวคิดเรื่องประสิทธิภาพ

ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ, 2557 อธิบายว่า ประสิทธิภาพ (efficiency) หมายถึงความสามารถในการลดต้นทุนหรือทรัพยากรต่อหน่วย ของผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผน หรือในทางกลับกัน หมายถึงความสามารถในการเพิ่มผลผลิตหรือผลประโยชน์ต่อหน่วยของต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานสูงกว่าที่กำหนดไว้ในแผน โดยประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนแสดง

ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานจริงเมื่อ เปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้

เกียรติกุล บุญวิเศษ, 2557 อธิบายว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการทำงาน ให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรเช่น เวลา, แรงงาน, เงิน อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ประสิทธิภาพมักถูกใช้ในการวัดผลของการทำงานในเชิงคุณภาพหรือปริมาณที่ออกมาจากการใช้ทรัพยากรให้น้อยที่สุดแต่ได้ผลลัพธ์มากที่สุด นอกจากนี้ยังได้รวบรวมความหมาย ประสิทธิภาพของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ซึ่งได้อธิบายความหมายของประสิทธิภาพ ดังนี้

Henry Mintzberg, (1989, อ้างถึงใน เกียรติกุล บุญวิเศษ, 2557) อธิบายว่า ประสิทธิภาพ คือการทำงานในลักษณะที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังโดยใช้ทรัพยากรในระดับต่ำสุดหรือไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร

Anthony and Young, (2003, อ้างถึงใน เกียรติกุล บุญวิเศษ, 2557) ได้อธิบายว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการลดการใช้ทรัพยากรหรือทำให้ทรัพยากรที่ใช้ไปเกิดประโยชน์สูงสุดในกระบวนการผลิตหรือการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าและลดความสูญเปล่าลง

Herbert A. Simon, (1960, อ้างถึงใน เกียรติกุล บุญวิเศษ, 2557) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพว่าประสิทธิภาพ คือการพิจารณาว่างานที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (input) กับผลผลิต (output) ที่ได้รับออกมา เพราะฉะนั้นตามทัศนะนี้ ประสิทธิภาพจึงเท่ากับผลผลิตลบด้วยปัจจัยนำเข้าและเป็นการบริการของราชการและองค์กรของรัฐ ก็ควรบอกถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเข้าไปด้วย ซึ่งอาจเขียนสูตรได้ดังนี้

$$E = O - I / S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลผลิตหรือที่ได้รับออกมา

I= Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป

S= Satisfaction คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

Ryan and Smith (1954, อ้างถึงใน เกียรติกุล บุญวิเศษ, 2557) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพของบุคคลไว้ว่า เป็นความสัมพันธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทให้กับงาน ซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้น นอกจากแ่งมุมของการทำงานของแต่ละบุคคลโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ให้กับงาน

สรุป ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการใช้ทรัพยากร เช่น เวลา เงิน หรือแรงงาน อย่างคุ้มค่าที่สุด เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่กำหนด โดยเน้นที่การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

แนวคิดเรื่อง One Plan

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2562 อธิบายว่า One Plan เป็นการรวมแผนทุกระดับ เช่น แผนระดับชาติ จังหวัด ท้องถิ่น หน่วยงาน และชุมชน เข้าด้วยกันให้ เป็นแผนเดียวที่มีทิศทางร่วมกัน เพื่อลดความซ้ำซ้อนของแผนงานต่าง ๆ ที่เกิดจากการวางแผนแยกส่วน (Silo Planning) และเพื่อเชื่อมโยงแนวนโยบายจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบนอย่างมีระบบ หลักการของ One Plan คือ การบูรณาการแผนทุกระดับและทุกหน่วยงานให้เชื่อมโยงกัน ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และการวางแผนต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประภัสสร เทพชาตรี, 2561 กล่าวว่า One Plan มีความเชื่อมโยงกับการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ (New Public Governance) คือ ทุกฝ่ายมีการบูรณาการแผนและนโยบายร่วมกัน โดยกำหนดเป้าหมายและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เน้นผลลัพธ์ของประชาชนเป็นสำคัญ (Outcome-oriented) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (Participatory Governance) ประชาชนต้องไม่ใช่เพียงผู้รับบริการแต่ต้องเป็นผู้ร่วมออกแบบนโยบายด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2563 อธิบายว่า แนวคิด "One Plan" คือ การบูรณาการแผนงานและงบประมาณภาครัฐให้มีความสอดคล้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมุ่งหวังที่จะลดความซ้ำซ้อนของแผนงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานหลาย ๆ แห่งโดยการบูรณาการแผนงานในระดับต่าง ๆ ให้เป็น "แผนเดียว" ที่มีเป้าหมายเดียว ซึ่งสามารถนำไปสู่การใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีการใช้ข้อมูลร่วมกันคือมีข้อมูลกลาง เพื่อแบ่งปันข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐในทุกระดับ ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยในการติดตามผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการประสานงานระหว่างหน่วยงาน การบูรณาการแผน One Plan ไม่อาจสำเร็จได้หากไม่มีการประสานงานที่ดี ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ โดยมีการจัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกัน ในระดับต่าง ๆ ทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2564 กล่าวว่า One Plan คือ การบูรณาการแผนงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีจุดมุ่งหมายคือเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของโครงการ และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการจัดทำ One Plan เน้นการสร้างกลไกร่วมระดับพื้นที่ เช่น จังหวัด/อำเภอ โดยมีคณะกรรมการหรือคณะทำงาน ที่มีตัวแทนจากทุกภาคส่วนเข้าร่วม และให้ความสำคัญกับข้อมูลกลาง (Big Data) ที่เป็นระบบเดียวกัน เพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนเชิงพื้นที่ One Plan ควรรวมแผนจากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ให้เป็นแผนเดียวภายใต้เป้าหมายร่วมกัน

บุญทัน ดอกไธสง, 2563 กล่าวว่า One Plan คือ การรวมแผนจากหลายหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ให้เป็นแผนเดียวภายใต้เป้าหมายร่วมกัน เน้นการใช้

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้แผนมีความตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยใช้ข้อมูลจากพื้นที่จริง (Local Database) เพื่อลดความซ้ำซ้อนของโครงการและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร

สรุปแนวคิด One Plan คือ การบูรณาการแผนพัฒนาในทุกระดับและทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ให้เป็นแผนเดียวที่มีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของแผน/โครงการต่าง ๆ และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในกระบวนการวางแผน เพื่อสะท้อนปัญหาและความต้องการของพื้นที่จริง มีการประสานงานและกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในระดับต่าง ๆ เพื่อให้แผนสามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง

แนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้อธิบายแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในคู่มือทางการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ดังนี้

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2562 หน้า 7-10) อธิบายว่าแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ หมายถึง แนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ ภายใต้ระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการจัดทำแผนพัฒนาในแต่ละระดับ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการประสานแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับช่วงเวลาของการจัดทำแผนพัฒนาในแต่ละระดับ เช่น การจัดเวทีประชาคมร่วมกัน เพื่อรวบรวมปัญหาความต้องการของประชาชนมาจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และแผนชุมชน การส่งต่อปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ศูนย์ประสานงานองค์การชุมชนระดับตำบล (ศอช.ต.) เพื่อใช้วิเคราะห์ กลั่นกรอง และใช้ประกอบในการจัดทำแผนชุมชนระดับตำบล และการส่งต่อให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) ใช้ประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ รวมทั้ง การประสานบัญชีโครงการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของแผนพัฒนาในแต่ละระดับ เพื่อบรรจุแผนงาน/โครงการไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือแผนของหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

1. วัตถุประสงค์ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่

1.1 เพื่อให้กลไกการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่มีประสิทธิภาพ

1.2 เพื่อยกระดับคุณภาพแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ให้มีลักษณะเป็นแผนเดียว One Plan

1.3 เพื่อให้มีแนวทางการสนับสนุน ควบคุม และกำกับติดตามการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่

2. หลักการดำเนินงาน

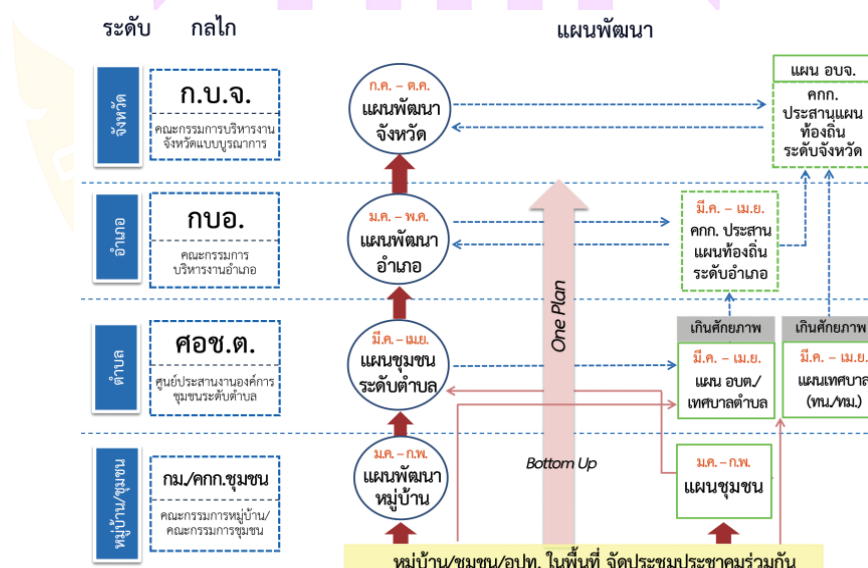
2.1 กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงและประสานแผนพัฒนาในลักษณะ One Plan โดยไม่ส่งผลกระทบต่ออำนาจหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนของส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติ

2.2 กำหนดแนวทางการเชื่อมโยงในการทำงานร่วมกันของการบริหารราชการส่วนภูมิภาคกับ อปท. (อาศัยระเบียบ/กฎหมายของ อปท. ที่มีผลบังคับใช้อยู่แล้วโดยไม่ได้มีผลกระทบต่อบทบาทอำนาจหน้าที่ของ อปท.)

2.3 กำหนดเป้าหมายเพื่อให้การจัดทำแผนทุกระดับมาจากปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2.4 กำหนดกลไกให้มีหน่วยงานรับผิดชอบการจัดทำแผนในทุกระดับและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการเชื่อมโยงประสานแผนเพื่อให้การดำเนินงานไม่เกิดความซ้ำซ้อนและเกิดความคุ้มค่ากับประชาชนมากที่สุด

2.5 ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (People Centric) ในการบริหารราชการด้วยความร่วมมือจากภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการส่วนภูมิภาค

ภาพ 1 การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตามระเบียบ มท.

ที่มา: สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2562, หน้า 7

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 (2562 หน้า 2) อธิบายแผนพัฒนาอำเภอ หมายถึง แผนพัฒนาที่รวบรวมรายการโครงการและแผนงานต่าง ๆ ของอำเภอที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชน ตลอดจนความต้องการของทุกภาคส่วนในพื้นที่อำเภอโดยแผนพัฒนาอำเภอจำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของอำเภอในอนาคต

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 (2562 หน้า 2) อธิบายแผนความต้องการระดับอำเภอ หมายถึง รายการเกี่ยวกับโครงการและแผนงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในพื้นที่อำเภอในแต่ละปีงบประมาณที่ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่อำเภอและเป็นไปตามลำดับความสำคัญที่มาจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่น ที่ดำเนินการในพื้นที่พื้นที่โดยจัดกลุ่มของปัญหาและความต้องการออกเป็นหมวดหมู่และส่งไปยังจังหวัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด หรือแผนปฏิบัติราชการประจำปีของส่วนราชการ

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย 2562 หน้า 12) ได้อธิบายแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอในคู่มือการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ โดยมีขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.)

การจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอให้อำเภอโดยกลไกของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 หมวด 3 การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ข้อ 12 ในอำเภอหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการขึ้นคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า ก.บ.อ. โดยประกอบด้วย

1) นายอำเภอ	ประธานกรรมการ
2) ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานหรือปลัดอำเภอ	รองประธานกรรมการ
หัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง	
3) พัฒนาการอำเภอ	กรรมการ
4) ท้องถิ่นอำเภอ	กรรมการ
5) หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ	
ในระดับอำเภอ ที่นายอำเภอแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบสองคน	กรรมการ

- 6) ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในอำเภอซึ่งคัดเลือกกันเองประเภทละหนึ่งคน
ยกเว้นองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยา กรรมการ
- 7) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน กรรมการ
- 8) ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบสำนักงานอำเภอ กรรมการและเลขานุการ
- 9) ข้าราชการสำนักงานส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่นจังหวัดที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- 10) ข้าราชการในสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ที่นายอำเภอแต่งตั้งจำนวนหนึ่งคน

กรรมการตาม (5) (6) และ (7) มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละห้าปีในการแต่งตั้งทรงคุณวุฒิ ตาม (7) ให้นายอำเภอแต่งตั้งโดยคำนึงถึงผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาระดับอำเภอ ด้านการศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอรวมทั้งด้านภาคประชาสังคมและ เอกชน ทำหน้าที่ประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน (Bottom-up) จาก แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และ แผนพัฒนาของส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่น ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเพื่อใช้ประกอบในการ จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและแผนความต้องการระดับอำเภอ โดยให้ที่ทำการปกครองอำเภอเป็น หน่วยงานหลักในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และให้ความสำคัญกับการสร้างและพัฒนา ศักยภาพของ กบอ. ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 ทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนา อำเภอ

การทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอให้ เป็นไปตามที่กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กำหนดให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) เป็นกลไกหลักในการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์ การพัฒนาอำเภอ โดยให้ ดำเนินการในช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม ดังนี้

1. อำเภอโดยกลไกของคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (กบอ.) นำกรอบทิศทางและ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด (Top-down) จากแผนพัฒนาจังหวัด มาเป็นแนวทางในการทบทวน การจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแจ้งให้ภาคส่วนต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบ เพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา พื้นที่ระดับอำเภอให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ให้ กบอ. จัดทำบัญชีแผนงานหรือโครงการระดับอำเภอ ที่เห็นว่าอยู่ในความรับผิดชอบของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอเพื่อพิจารณา

บูรณาการโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่และนำเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาบูรณาการโครงการที่เกี่วข้องความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของจังหวัดและเสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) พิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของ อบจ.

ขั้นตอนที่ 3 การประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน

1. การประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน กำหนดให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (ก.บ.อ.) เป็นกลไกหลักในการประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยให้ดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ดังนี้

1.1 ให้ ก.บ.อ. ประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน (Bottom -up) จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

1.2. ให้ กบอ. จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และแผนความต้องการระดับอำเภอให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาจังหวัด โดยให้อำเภอจัดส่งแผนให้ คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ก.บ.จ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด รวมทั้ง การประสานขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานหรืองบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอ

ขั้นตอนที่ 6 ประกาศใช้แผนพัฒนาอำเภอและจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอ โดยจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอให้หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ และติดตามและประเมินผล

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2562 หน้า 13-14) ได้อธิบายแนวทางการบูรณาการและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ดังนี้

1. ให้การบูรณาการและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่ โดยให้นายอำเภอประสานงานการกำหนด วัน เวลา และสถานที่จัดเวทีประชาคมร่วมกันของคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมทั้งประสานให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่เข้าร่วมเวทีประชาคม

2. ให้มีการประสานแผนในระดับพื้นที่ โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญ ของ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ผ่านกลไกการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล (แผนพัฒนาตำบล) แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ เพื่อให้แผนมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน

3. บูรณาการการบริหารงบประมาณ และประสานความร่วมมือเพื่อขอรับการสนับสนุน งบประมาณให้เป็นไปตามแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยการแสวงหาความร่วมมือและการบูรณาการ จากทุกภาคส่วน

ภาพ 2 ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ

ที่มา: สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2562, หน้า 12

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุดมศักดิ์ เรืองรอง, 2552 ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประสานการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน ได้แก่ 1) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมีจำนวนมาก 2) ปัญหากรอบแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดน่านในการคัดเลือกโครงการที่เป็นผลกระทบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางพื้นที่ 3) ปัญหากระบวนการประชาคมอำเภอเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ระดับ จังหวัด 4) ปัญหางบประมาณในการดำเนินการประชุมคณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ 5)

ปัญหาการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติที่เข้าแทรกแซงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน

ข้อเสนอแนะ ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน มีดังนี้ 1) หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องการขอรับการสนับสนุนประมาณในการดำเนินโครงการ แผนงาน และกิจกรรม ต้องปรับปฏิทิน การจัดทำแผน และงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการภูมิภาคและส่วนกลางให้สอดคล้องกันเพื่อเชื่อมโยงงานและงบประมาณได้จริงในทางปฏิบัติ 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน และหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และขอบเขตของการจัดทำแผนและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับให้ถูกต้อง แม่นยำ ตรงกัน และทันสมัยตลอดเวลา 3) หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านในระดับต่าง ๆ ต้องเร่งเสริมสร้างความสามารถทางการบริหารจัดการในระดับชุมชน โดยเฉพาะให้ความสำคัญกับประชาชน 4) ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านควรมีการดำเนินการจากหน่วยงานภายนอกหรือบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือผลประโยชน์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดน่าน เพื่อความเป็นกลางและเที่ยงตรงของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พรชัย จีระเวช และคณะ, 2552 ได้ศึกษาโครงการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เชียงราย ขอนแก่น ระยอง และสุราษฎร์ธานี พบว่า มีปัจจัยที่สำคัญอย่างน้อย 6 ประการ ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาระบบการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้การจัดทำและการประสานแผนพัฒนามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่ 1) ปัจจัยเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และกฎระเบียบในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาที่จะต้องมีลักษณะกระจายอำนาจ ให้อิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา 2) ปัจจัยด้านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนา ที่จะต้องเป็นแผนที่สามารถแปลงนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง 3) ปัจจัยด้านบุคลากรทั้งในระดับผู้บริหารและระดับเจ้าหน้าที่ ที่จะต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อย่างจริงจังและพยายาม ทำให้แผนพัฒนาประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ 4) ปัจจัยทางด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ทุกฝ่ายจะต้องให้การยอมรับแผนพัฒนาจังหวัด 5) ปัจจัยด้านงบประมาณที่เพียงพอ 6) ปัจจัยด้านการเมืองที่ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานในการจัดทำแผนพัฒนาจะต้องมีเสถียรภาพและมีความต่อเนื่องในการกำหนดนโยบายและการจัดทำแผนพัฒนา

ละมัย โพธิ์สูง และ เสกสรรค์ ยงวิชัย, 2554 ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า

ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ 1) งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอไม่มีความเหมาะสม 2) คณะกรรมการประสานแผน ฯ ไม่มีการบูรณาการโครงการในภาพรวมอำเภอ 3. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจนโยบายการปฏิบัติในการประสานแผน ฯ 4) การกำหนดแผนและขั้นตอนการปฏิบัติในการประสานแผนฯ ขาดความชัดเจนเกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติ 5) ปัญหาด้านความสัมพันธ์ภาพส่วนบุคคล 6) ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร แนวทางในการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ 1) ควรปรับปรุงประกอบของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอให้ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ และกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอให้ชัดเจน 2) ควรกำหนดระยะเวลาในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับอำเภอให้เร็วขึ้นและสัมพันธ์กับปฏิทินการจัดทำงบประมาณของจังหวัดและขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 3) ควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานในการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในการจัดทำบัญชีโครงการเกินศักยภาพคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ 4) ควรจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการตามความสำคัญและความจำเป็น และควรพัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น

นัยนา คำภักดี, 2560 ศึกษาเรื่องกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่ากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) จังหวัดรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 2) จัดตั้งคณะทำงาน 3) วิเคราะห์ SWOT 4) กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ฯ 5) จัดทำแผนงานโครงการ 6) จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ 7) ปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด 8) ติดตามและประเมินผล มีปัญหาและอุปสรรค 6 ประการ ได้แก่ 1) ระยะเวลาจัดทำแผนกระชั้นชิด 2). ข้อมูลขาดความทันสมัย 3) สภาพแวดล้อมภายนอกเปลี่ยนแปลง 4) ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 5) มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ 6) การติดตามและประเมินผลขาดความต่อเนื่อง

แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น มี 7 ประการ ดังนี้ 1) จังหวัดควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสม 2) ควรมีการจัดเตรียมข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน 3) ควรประสานงานร่วมกับส่วนกลาง 4) ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม 5) ควรมีการกำหนดโครงสร้างกรอบอัตรากำลังของบุคลากรให้เพียงพอ 6) ควรมีระบบติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

จักรพันธ์ ลิ้มมังกร, 2561 ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ยึดรูปแบบคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วย 9

ขั้นตอน 1) การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) การรวบรวมข้อมูลและปัญหาสำคัญ 3) การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาของท้องถิ่นในปัจจุบัน 4) การกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น 5) การกำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 6) การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนาท้องถิ่น 7) การกำหนดและการบูรณาการแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น 8) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่น 9) การอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งพบปัญหาในการวางแผน ได้แก่ 1) ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่และประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว ประกอบด้วยแนวทางที่สามารถเรียงลำดับด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ คือ 2E2P2M2C ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) ควรให้ความรู้ความเข้าใจ (Education) ในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) ใช้คุณธรรม (Morality) คู่กับการบังคับใช้กฎระเบียบ (Enforcement) 3) ควรให้ประชาชน (People) ทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) อย่างแท้จริง 4) ควรเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการ (Management) งบประมาณของเทศบาล 5) ควรเพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสาร (Communication) ระหว่างเทศบาลกับประชาชน 6) ควรจัดตั้งสภาประชาชน (Council)

อมรรัตน์ อมรนาถ, 2561 ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า 1) กระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการวางแผนขั้นการวางแผน ขั้นการนำแผนไปปฏิบัติและขั้นการประเมินผล 2) ปัญหาของกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา คือ 2.1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีการมีส่วนร่วมจากประชาคม ในการร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปียังมีน้อย 2.2) ตัวชี้วัดในแผนปฏิบัติราชการประจำปีมีจำนวนมาก ข้อมูลสารสนเทศและข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีไม่สมบูรณ์และไม่ทันสมัย และ 2.3) หน่วยงานภายในบางหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด หรือไม่สามารถดำเนินการบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการประจำปีรวมทั้งมีการนำเสนอโครงการปฏิบัติราชการเพิ่มเติมในระหว่างปีงบประมาณ และ 3) แนวทางการพัฒนาการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา คือ 3.1) การชี้แจงและมอบหมายให้หัวหน้าหน่วยงานภายในเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี และสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมของบุคลากรเพื่อสร้างความตระหนัก และเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี 3.2) การนำผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีที่ผ่านมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการ

กำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดในแผนปฏิบัติการประจำปีและการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงและ 3.3) การเตรียมการวางแผนปฏิบัติการประจำปีให้ครอบคลุม ชัดเจน ทันต่อกรอบเวลา มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการจัดทำแผนและการนำไปปฏิบัติ และควรจัดทำร่างแผนปฏิบัติการประจำปีพร้อมกับการนำเสนอในวาระเดียวกัน เพื่อให้สามารถปรับปรุงแก้ไขในประเด็นที่ต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ณัฐดา สุนันท์, 2563 ได้ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 2) ปัญหาด้านระยะเวลาของการจัดทำแผนจังหวัดมุกดาหาร 3) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดมุกดาหารและ 4) ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร

ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า 1) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร 2) ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของฐานข้อมูล ควรขยายระยะเวลาการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารมากขึ้น 3) ควรบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ 4) ควรจัดทำโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้กับบุคลากรทุกระดับ และ 5) ควรนำนโยบายสาธารณะหรือนโยบายของรัฐบาลมาเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร โดยการขับเคลื่อนหรือการนำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติในพื้นที่ให้มากขึ้น

ดาวฤกษ์ บุญมีมา, 2563 ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองนครพนม มีปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ ดังนี้ ได้แก่ 1) ประสพปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการขับเคลื่อนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาตำบล รวมถึงสำนักงานพัฒนาชุมชนไม่มีอำนาจหน้าที่สั่งการให้หมู่บ้านดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านได้ จึงต้องสร้างความเข้าใจในบทบาทในหน้าที่ของหมู่บ้านและสำนักงานพัฒนาชุมชน โดยผ่านความช่วยเหลือของที่ทำการปกครองอำเภอ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบังคับบัญชาปกครองท้องที่ตามกฎหมาย 2) องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองนครพนมมีขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผนในพื้นที่หลายขั้นตอนจึงควรขยายกรอบเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น 3) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม ประสพกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานแผนพัฒนาในระดับอำเภอ คือ การรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วนทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีความล่าช้า

หรือแผนมีความไม่ครอบคลุม รวมถึงที่ทำการปกครองอำเภอต้องเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่กระบวนการจัดเวทีประชาคมในการกำหนด วัน เวลา และสถานที่นัดหมายในการประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงานพัฒนาชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเห็นควรว่าควรขยายกรอบระยะเวลาในกระบวนการจัดทำให้ยืดหยุ่นมากขึ้น

นันทพงษ์ บุญพงษ์, 2563 ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก พบว่า ปัญหา ในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมีหลายประการ ได้แก่ 1) ปัญหาในด้านระเบียบ กฎหมาย 2) ปัญหาระหว่างผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความต่อเนื่องของนโยบาย 3) การสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ 4) ขาดการเอาใจใส่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 5) การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน

ข้อเสนอแนะการยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและประสานแผน ได้แก่ 1) ต้องมีข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือเพื่อใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) ปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ.นครนายก ให้สอดคล้องกับปฏิทินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานส่วนกลางส่วนภูมิภาค 3) จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นใน 2 มิติแบบบนลงล่างและแบบล่างขึ้นบน 4) พัฒนาและเพิ่มศักยภาพบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและสร้างวัฒนธรรมองค์การในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติ 5) จัดโครงสร้างองค์การและมอบหมายงานในหน้าที่ให้บุคลากรอย่างเหมาะสม 6) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นสำคัญ ปรับแก้แนวทางหลักเกณฑ์ การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สามารถ นำไปปฏิบัติได้

พิมพ์สวรรค์ เสียงเจริญ, 2563 ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) การรวบรวมข้อมูล ปัญหา/ความต้องการ ของชุมชน 3) การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม 4) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของผู้ที่เกี่ยวข้อง 5) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ ปัญหาที่พบว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่องไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่ให้ความร่วมมือ ขาดการมีส่วนร่วม 2) การรวบรวมข้อมูล ปัญหา/ความต้องการของชุมชนไม่ครอบคลุมทุกด้าน 3) การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร 4) บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านช่องที่มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ 5) การนำแผนไปสู่การปฏิบัติมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับโครงการทั้งหมดที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น

แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ 1) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่มีความเสียสละปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ 2) เน้นย้ำสร้าง ความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม

มากขึ้น เสนอโครงการพัฒนาให้ครอบคลุมทุกยุทธศาสตร์ การพัฒนา 3) ควรจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับงบประมาณและคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ 4) เทศบาลตำบลบ้านช่องควรลดขั้นตอนในการทำงานและพิจารณาบุคคลที่เกี่ยวข้องชาญดำเนินงานแผนเป็นผู้ช่วยดำเนินการ 5) เทศบาลตำบลบ้านช่องควรมีการวางแผนที่ดีเพื่อกำหนดรายละเอียดของเป้าหมายโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต

ธีรณัย โจนลายดา, 2565 ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภูฏี อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดทำแผน คือ 1) ระเบียบที่มีหลายขั้นตอนซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง 2) ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) งบประมาณมีอย่างจำกัดไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนครอบคลุมทุกกลุ่มได้

ข้อเสนอแนะ คือ 1) เจ้าหน้าที่ต้องมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ 2) จัดประชุมชี้แจงให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่นพร้อมทั้งสร้างการมีจิตสำนึกสาธารณะและการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม 3) จัดสรรงบประมาณให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลัง การงบประมาณของหน่วยงานและขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นในกรณีที่โครงการมีขนาดใหญ่เกินศักยภาพ

สันติ ปัญญา, และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2565 ศึกษาเรื่อง แนวทางการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ กรณีศึกษาอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า แนวทางการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาในระดับพื้นที่อำเภอ ได้แก่ 1) การเตรียมความรู้ข้อมูลข่าวสาร 2) การศึกษาชุมชนโดยใช้กระบวนการ PRA 3) การวิเคราะห์เพื่อทำแผนแบบรู้เขารู้เรา (SWOT Analysis) 4) การจัดกระบวนการหมุนเวียนเรียนรู้ 5) การประเมินผล

ตาราง 1 สรุปแนวคิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน

นักวิชาการ	ปี พ.ศ.	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน
อุดมศักดิ์ เรืองรอง	2552	1. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมีจำนวนมาก 2. ปัญหากรอบแนวทางในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านในการคัดเลือกโครงการที่เป็นผลกระทบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางพื้นที่ 3. ปัญหากระบวนการประชาคมอำเภอเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ระดับจังหวัด 4. ปัญหางบประมาณในการดำเนินการประชุมคณะกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ 5. ปัญหาการเมืองท้องถิ่นและการเมืองระดับชาติที่เข้าแทรกแซงการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน
ละมัย โพธิ์สูง และ เศกสรรค์ ยวงนิษฐ์	2554	1. งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานในการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอไม่มีความเหมาะสม 2. คณะกรรมการประสานแผนฯ ไม่มีการบูรณาการโครงการในภาพรวมอำเภอ 3. บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจนโยบายการปฏิบัติในการประสานแผนฯ 4. การกำหนดแผนและขั้นตอนการปฏิบัติในการประสานแผนขาดความชัดเจนเกิดปัญหาในการนำไปปฏิบัติ 5. ปัญหาด้านความสัมพันธ์ภาพส่วนบุคคล 6. ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร
นัยนา คำภักดิ์	2560	1. ระยะเวลาจัดทำแผนกระชั้นชิด 2. ขาดข้อมูลขาดความทันสมัย 3. สภาพแวดล้อมภายนอกเปลี่ยนแปลง 4. ขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 5. มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ 6. การติดตามและประเมินผลขาดความต่อเนื่อง

ตาราง 1 (ต่อ)

นักวิชาการ	ปี พ.ศ.	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน
จักรพันธ์ ลิ้มมังกร	2561	1. ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่และประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว
อมรรัตน์ อมรนาถ	2561	1. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปี 2. การมีส่วนร่วมจากประชาคมในการร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปียังมีน้อย 3. ตัวชี้วัดในแผนปฏิบัติราชการประจำปีมีจำนวนมาก ข้อมูลสารสนเทศ และข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีไม่สมบูรณ์และไม่ทันสมัย 4. หน่วยงานภายในบางหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปี ได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดหรือไม่สามารถดำเนินการบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดของแผนปฏิบัติราชการประจำปี
ณัฐดา สุนันท์	2563	1. ปัญหาด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 2. ปัญหาด้านระยะเวลาของการจัดทำแผนจังหวัดมุกดาหาร 3. ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 4. ปัญหาด้านการพัฒนาบุคลากรการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร
ดาวฤกษ์ บุญมีมา	2563	1. ประสพปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการขับเคลื่อนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาตำบล 2. มีขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผนในพื้นที่หลายขั้นตอน 3. การรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วน ทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

ตาราง 1 (ต่อ)

นักวิชาการ	ปี พ.ศ.	ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน
		มีความล่าช้าหรือแผนมีความไม่ครอบคลุม
นันทพงษ์ บุญพงษ์	2563	1. ปัญหาในด้านระเบียบ กฎหมาย 2. ความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติ 3. ความต่อเนื่องของนโยบาย 4. การสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ 5. ขาดการเอาใจใส่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 6. การตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับปัญหาของประชาชน
พิมพ์สวรรค์ เสียงเจริญ	2563	1. การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่ให้ความร่วมมือขาดการมีส่วนร่วม 2. การรวบรวมข้อมูล ปัญหา/ความต้องการของชุมชนไม่ครอบคลุมทุกด้าน 3. การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรมไม่ตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร 4. บุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านช่องที่มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ 5. การนำแผนไปสู่การปฏิบัติมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับโครงการทั้งหมดที่บรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น
ธีรณัย โจนลายดา	2565	1. ระเบียบที่มีหลายขั้นตอน ซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง 2. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3. งบประมาณมีอย่างจำกัดไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนครอบคลุมทุกกลุ่มได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการจัดทำและประสานแผนได้ 4 ประการ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากร บุคลากรผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญในการจัดทำแผน

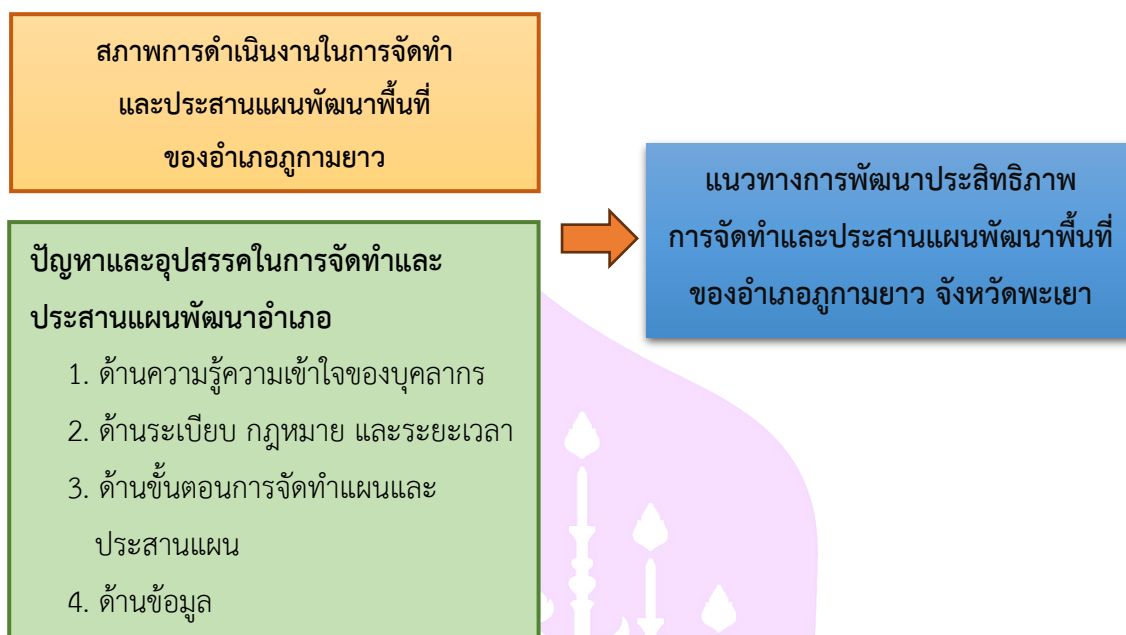
2. ด้านระเบียบ กฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคในการจัดทำแผน เนื่องจากระเบียบได้กำหนดกรอบระยะเวลาการจัดทำแผน ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการจัดทำแผน

3. ด้านขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผนที่มีหลายขั้นตอน และต้องบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. ด้านข้อมูล การรวบรวมข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ครอบคลุมทุกด้าน ทำให้หน่วยงานจัดทำแผนมีข้อมูลไม่เพียงพอในการจัดทำแผนส่งผลให้แผนไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนที่แท้จริง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำกระบวนการวางแผนของ จรัส อติวิทยากรณ์ (2553) ระบุว่า มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นวางแผน (formulation of Plan) ได้แก่ 1.1) การเตรียมแผน 1.2) การกำหนดแผน และ 1.3) การขออนุมัติแผน 2) ขึ้นปฏิบัติตามแผน (Implementation of plan) และ 3) ขึ้นประเมินผลงาน (Evaluation of Plan) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ขึ้นวางแผนมากำหนดในการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภออุทุมพรพิสัย ประกอบด้วย 1) ขึ้นการเตรียมการ และ 2) ขึ้นการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ และได้นำแนวทางการจัดทำแผนและประสานแผนการพัฒนาระดับพื้นที่ในคู่มือทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัดและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2562) รวมถึงระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 (2562) มาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ที่มุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว และวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ตลอดจนเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา โดยมีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา กำหนดประชากร คือ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) อำเภอภูพานยาว ที่แต่งตั้งตามคำสั่งของอำเภอภูพานยาว มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอภูพานยาว ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาระดับอำเภอด้านการศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาและประสานแผนพัฒนาอำเภอ จำนวน 8 คน ดังนี้

1. ภาครัฐ ได้แก่ นายอำเภอ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านอำเภอภูพานยาว รวมทั้งหมด 5 คน
2. รัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาภูพานยาว จำนวน 1 คน
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบลงเจนอำเภอภูพานยาว จำนวน 1 คน
4. ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาระดับอำเภอด้านการศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ รวมทั้งด้านภาคประชาสังคมและเอกชน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาทำการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงว่าจะสามารถให้ข้อมูลที่ดี และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

สำหรับการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างเครื่องมือตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการศึกษาที่กำหนดไว้
3. นำเครื่องมือที่ได้ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเพื่อตรวจสอบความชัดเจนความถูกต้องของ

การใช้ภาษาและความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

3.1 รศ.ดร.ประยงค์ จันทรแดง	อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
(พัฒนาสังคม) คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยพะเยา
3.2 ดร.อติตยา ดวงอำไพ	ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
ร.บ. (การจัดการนวัตกรรมการบริหาร)
คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา
3.3 นายณัฐพงศ์ รูปกลม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
เทศบาลตำบลป่าแดด อ.ป่าแดด จ.เชียงราย

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Constant Validity) โดยอาศัยดุลยพินิจของผู้เชี่ยวชาญ
Face Validity) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum x}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อกับ
วัตถุประสงค์

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์ตามวิธีการทดสอบความเที่ยงตรงเนื้อหาของ IOC โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Object Congruence : IOC) หรือ IOC ซึ่งแยกประเมินได้เป็น 3 แบบคือ ให้ค่าเป็น “1” เมื่อผู้ประเมินเห็นว่า ข้อคำถามข้อนั้นๆ วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ข้อดังกล่าว ค่าดังกล่าวจะให้ค่าเป็น “0” เมื่อผู้ประเมินไม่แน่ใจว่าข้อคำถามข้อนั้นๆ วัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ข้อดังกล่าว และให้ค่าเป็น “-1” เมื่อผู้ประเมินเห็นว่า ข้อคำถามข้อนั้นๆ ไม่ได้วัดตรงตามวัตถุประสงค์ (Rovinelli และ Hambleton, 1977, อ้างถึงใน พิศิษฐ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี, 2561,5) ซึ่งผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC ต้องมากกว่า 0.6 จึงมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและนำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขมาปรับปรุงแล้วนำไปใช้ต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจค่า IOC ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา มีค่าดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC จำนวน 0.92 คือแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

การตรวจสอบข้อมูล

ตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นวิธีการตรวจสอบของข้อมูลที่จะต้องตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ได้แก่ เวลา สถานที่ และบุคคล โดยการตรวจสอบแหล่งเวลา หมายถึง การตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกันเพื่อให้ทราบว่าข้อมูลที่ได้รับในช่วงเวลาต่าง ๆ นั้นเหมือนกันหรือไม่ การตรวจสอบสถานที่ หมายถึง ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และการตรวจสอบบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ (สุภางค์ จันทวนิช 2553,128)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งชุดคำถามจะเกี่ยวกับสภาพในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาต่อไป

แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารงานวิจัย วิทยานิพนธ์ต่าง ๆ รวมทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 คู่มือการจัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา เมื่อผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้วจะทำการจัดข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร ระเบียบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ แล้วนำมาจำแนกกลุ่มข้อมูลตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ ก่อนนำ ข้อมูลทั้ง 2 ส่วนที่จัดกลุ่มแล้วมาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายและหาคำตอบให้กับการศึกษา และ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive) ถึงแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำ และประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอกุ๊กยามยาว จังหวัดพะเยา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ
ภูพานยาว จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก
(In-depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview) ซึ่งผู้วิจัย
ได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และนำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์นำเสนอตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ
ภูพานยาว จังหวัดพะเยา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ
ภูพานยาว จังหวัดพะเยา
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่
ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

**ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว
จังหวัดพะเยา พบว่า**

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ
ภูพานยาว จังหวัดพะเยา โดยศึกษาจากข้อมูลแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) พบว่า
 - 1.1.1 คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ) ของอำเภอ
ภูพานยาว ไม่มีการปรับปรุงคำสั่งให้เป็นปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีคณะกรรมการบางท่านที่มีรายชื่อ
เป็นคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งในหน่วยอื่นแล้ว
 - 1.1.2 ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลอื่น ๆ ที่รวบรวมในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566 –
2567) ไม่มีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และข้อมูลไม่ครบถ้วน
2. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ
ภูพานยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน ดังนี้
ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 นายอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17
กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า
“ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน กระผมได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอ
แบบบูรณาการ (กบอ.) ตามที่ระเบียบกำหนดฯ โดยได้มอบหมายให้เลขา (กบอ.) รวบรวมข้อมูลจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาพิจารณากำหนดวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนงาน และโครงการอำเภอ และนำเข้าไปประชุม กบอ. เพื่อพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอและเสนอ กบจ. กลับกรอแผนและเสนอผู้ว่าเห็นชอบต่อไป”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ที่ทำการปกครองอำเภอภูพาน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ จากสำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และพัฒนาชุมชนอำเภอภูพาน ข้อมูลด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยจากสถานีตำรวจภูธรภูพาน เป็นต้น และนำข้อมูลมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ โดยข้อมูลมี 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย มาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน และนำกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์ของจังหวัดรวมถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาอำเภอ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) ตัวชี้วัด กำหนดแผนงานและโครงการโดยเรียงลำดับความสำคัญของโครงการที่จะดำเนินการภายในระยะเวลา 5 ปี มาบรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี และจะมีบทวนการกรอบ ทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอในทุก ๆ ปี”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

กบอ. จะทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลจากภาคส่วนราชการ เอกชน รัฐวิสาหกิจ และภาคประชาสังคมในอำเภอ เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ. ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) ข้อมูลปัญหา ด้านสังคม ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลด้านความมั่นคง เป็นต้น นำมาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและนำเข้าไปประชุม กบอ. เพื่อพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอ ในช่วงเดือน มิ.ย. ของทุกปี

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“กระผมซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ แต่ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)

ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. 2567 ที่ผ่านมา กบอ. ไม่อาจนำข้อมูลของแผนพัฒนาหมู่บ้านของทุกหมู่บ้านมารวบรวมจัดทำแผนพัฒนาอำเภอได้ เนื่องจากมีบางหมู่บ้านที่ไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและมีบางหมู่บ้านที่จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านล่าช้า ไม่เป็นไปที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 กำหนดส่งผลให้ กบอ. ได้รับข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาตำบลไม่ครบถ้วน และทำให้ กบอ. มีระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดเกินไป”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 นายกเทศมนตรีตำบลดงเจน เทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน เทศบาลจะประสานแผนพัฒนาอำเภอเมื่อมีโครงการที่เกี่วข้องภาพของเทศบาล โดยจะส่งข้อมูลโครงการดังกล่าวให้ กบอ. เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ และเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยาต่อไป”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาภูพาน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“การแต่งตั้งกระผมเป็นคณะกรรมการ กบอ. นั้นเป็นเพียงการแต่งตั้งให้เป็นไป ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งมีทางปฏิบัติกระผมได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอเพียงแค่ร่วมประชุมเพื่อให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอเท่านั้น”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 ผู้แทนภาคประชาสังคม (ผู้ทรงคุณวุฒิ), (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ดิฉันได้รับแต่งตั้งเป็นจากอำเภอภูพาน เพื่อเป็นผู้แทนภาคประชาสังคม ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยมีวาระ 5 ปี ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งดิฉันในฐานะเป็นผู้แทนภาคประชาสังคมของอำเภอภูพาน ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการจัดทำแผนที่ควรเพราะได้เข้าไปมีส่วนร่วมแค่เสนอความคิดเห็นในที่ประชุมและร่วมพิจารณาแผนพัฒนาอำเภอเพื่อให้ มติเห็นชอบหรือเห็นควรปรับปรุงแผน”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

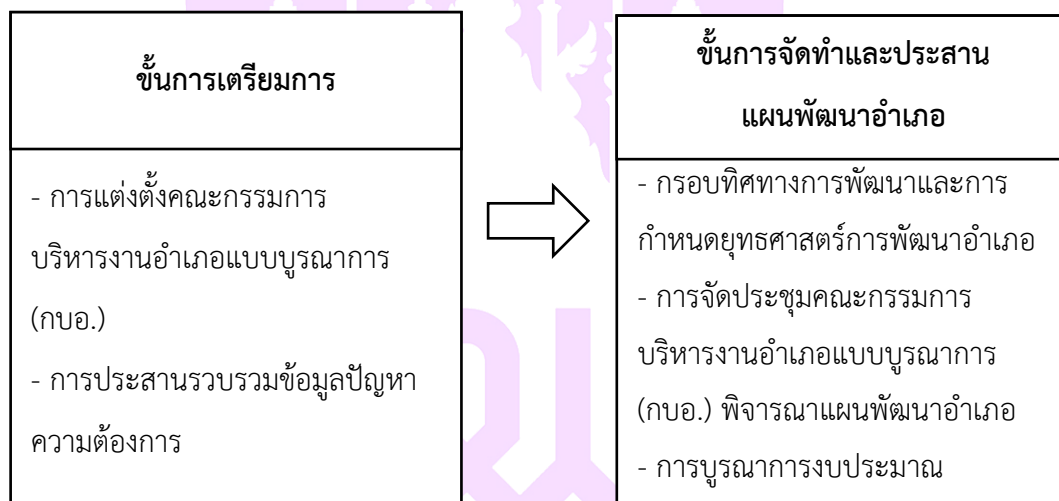
“กระผม ซึ่งเป็นทั้งคณะกรรมการ กบอ. มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ขั้นตอนการประชาคมเพื่อให้ได้ข้อมูลมาจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และรวบรวมส่งให้คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ จัดทำแผนพัฒนาตำบล ส่งข้อมูลให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในพื้นที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และส่งให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ”

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย

1. ขั้นการเตรียมการ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) และการประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ

2. ขั้นการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ได้แก่ การทบทวนการจัดทำกรอบ ทิศทางการพัฒนาและการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ การจัดประชุมคณะกรรมการ บริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) พิจารณาแผนพัฒนาอำเภอ และการบูรณาการงบประมาณ

ภาพ 4 สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา เมื่อเปรียบเทียบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 พบว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด ดังนี้ 1.1 ด้านข้อมูล ไม่อาจประสานรวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบลได้ เนื่องจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้านส่งผลให้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และ

แผนพัฒนาอำเภอ ไม่ครบถ้วนและไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด คือ ให้ กบอ. ประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน (Bottom -up) จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนชุมชน แผนชุมชนระดับตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 1.2 ด้านระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนดซึ่งกำหนดให้มีการประชุมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ภายในเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ ของทุกปี แต่สภาพการดำเนินการของอำเภอ ฤกมยาว พบว่า มีการจัดทำประชุมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านล่าช้า เกินระยะเวลาที่ระเบียบฯ กำหนด จึงส่งผลการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และแผนพัฒนาอำเภอเกิดความล่าช้าและมีระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิด

ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอฤกมยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน พบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากร

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 นายอำเภอฤกมยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“เนื่องจากผู้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ประกอบด้วยบุคลากรของส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนภาคประชาชน ซึ่งผู้แทนของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และผู้แทนภาคประชาชนยังขาดความเข้าใจในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เนื่องจากมีขั้นตอนที่ซับซ้อน และต้องบูรณาการร่วมกันกับหลายฝ่าย”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอฤกมยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“คณะกรรมการ กบอ. มีผู้แทนที่ไม่ได้มาจากหน่วยงานราชการยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ รวมถึงระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอฤกมยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ของอำเภอฤกมยาว มีการแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาระดับอำเภอ ด้านการศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ รวมทั้งผู้แทนด้านภาคประชาสังคมและเอกชนจำนวนน้อย และไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน นอกจากนี้บุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ด้านบุคลากร ปัญหาที่พบ คือ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอภูพานมีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เนื่องจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอมีภาระงานตามภารกิจที่อยู่ในอำนาจหน้าที่จำนวนมากและต้องขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล กระทรวง และกรม นอกจากนี้สำนักงานพัฒนาชุมชนยังเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งต้องทำหน้าที่ประสานข้อมูลแผนพัฒนาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน เพื่อนำมาจัดทำแผนพัฒนาตำบลและนำข้อมูลส่งให้ กบอ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอต่อไป จึงทำให้บุคลากรต้องทำงานด้วยความรีบเร่ง เพื่อให้ทันตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพของงานได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 นายกเทศมนตรีตำบลดงเจน เทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“บุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ยังขาดความรู้และความเข้าใจในการประสานแผนระหว่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งทำให้ในทางปฏิบัติเกิดการประสานแผนงาน/โครงการระหว่างกันล่าช้าเกินไปไม่เป็นไปตามหวังปฏิทินที่กฎหมายกำหนด”

2. ด้านระเบียบ กฎหมาย และระยะเวลา

“ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เป็นอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผน เนื่องจากกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนมีระยะเวลากระชั้นชิด ทำให้มีเวลาไม่เพียงพอในการประสานข้อมูลไม่มีเวลาในการกลั่นกรองโครงการ และต้องดำเนินการอย่างรีบเร่ง ส่งผลให้รายละเอียดของโครงการ มีคุณภาพน้อยและทำให้ไม่สามารถให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมจัดทำแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ระเบียบ กฎหมาย ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำและประสานแผน เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการกำหนดกระบวนการจัดทำและประสานแผนที่ยุ่งยากซับซ้อน รวมถึงมีระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดทำให้มีเวลาในการจัดเตรียมข้อมูล การจัดทำและประสานแผนมีระยะเวลาที่จำกัด ต้องรีบเร่งจัดทำ ให้อยู่ในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพของแผนได้”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 นายกเทศมนตรีตำบลงเจน เทศบาลตำบลงเจน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติ และระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้นในทางปฏิบัติจริงนั้นไม่สามารถที่จะจัดทำและประสานแผนให้อยู่ในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดได้ เนื่องจากมีระยะเวลาที่จำกัดเกินไป”

3. ด้านขั้นตอนการจัดทำแผนและประสานแผน

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 นายอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ มีหลายขั้นตอนตั้งแต่การรวบรวมข้อมูลและการประสานแผนงาน/โครงการ ซึ่งต้องประสานกับหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในทางปฏิบัติค่อนข้างที่จะยุ่งยากและซับซ้อน”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“แม้ว่ากฎหมายได้กำหนดขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนอย่างชัดเจนแล้ว แต่ทางปฏิบัติมีหลายขั้นตอนและมีความซับซ้อน ต้องมีการบูรณาการร่วมกับหลายภาคส่วน จึงทำให้การจัดทำและประสานแผนฯ มีความล่าช้า”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ พบอุปสรรคตั้งแต่กระบวนการจัดทำประชาคมซึ่งมีความล่าช้าและไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านล่าช้าและมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ส่งผลให้แผนพัฒนาตำบล และแผนพัฒนาอำเภอมีระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดและมีข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอไม่ครบถ้วนและไม่อาจสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอำเภอกุฉินารายณ์, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ผมในฐานะที่เป็นทั้งคณะกรรมการ กบอ. ทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและยังเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งในปีที่ผ่านมาพบว่ามีบางหมู่บ้านที่ไม่อาจประชาคมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ตามที่กฎหมายกำหนด จึงส่งผลทำให้ไม่สามารถจัดส่งแผนพัฒนาหมู่บ้านให้กับคณะกรรมการบริหารตำบล ซึ่งทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนา

ตำบลได้ครบทุกหมู่บ้าน ส่งผลให้ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาอำเภอไม่อาจสะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอนและต้องบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนตั้งแต่การทำประชาคมรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชน นำมาจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านเสนอโครงการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพิจารณาบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่นและเสนอให้คณะกรรมการบริหารงานตำบลแบบบูรณาการ (กบต.) จัดทำแผนพัฒนาตำบลเสนอต่อ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) จัดทำแผนพัฒนาอำเภอตลอดจนการประสานขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 นายกเทศมนตรีตำบลงเจน เทศบาลตำบลงเจน อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ในการประสานแผนระหว่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอของปีที่ผ่านมาได้มีการประสานแผนงาน/โครงการระหว่างกันล่าช้าเกินไป จึงทำให้แผนงาน/โครงการที่บรรจุในแผนพัฒนาอำเภอเพื่อเสนอขอสนับสนุนงบประมาณไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัดพะเยามีแผนงาน/โครงการไม่ครบถ้วน

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาภูพานยาว อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ในขั้นตอนจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หน่วยงานยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ เพราะแม้ว่าจะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานมีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนของการพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอเท่านั้น

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 ผู้แทนภาคประชาสังคม (ผู้ทรงคุณวุฒิ), (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ผู้แทนภาคประชาสังคมไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและประสานแผนอย่างแท้จริง การแต่งตั้งให้ผู้แทนภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนเป็นเพียงหลักการที่ต้องมีการแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น”

4. ด้านข้อมูล

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 นายอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอต้องรวบรวมข้อมูลมาจากหลายหน่วยงาน ซึ่งในทางปฏิบัติยังคงขาดการบูรณาการข้อมูลร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำให้ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำและประสานแผนฯ ไม่ครบถ้วน และส่งผลให้แผนของแต่ละหน่วยงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ในด้านข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำและประสานแผนยังคงขาดการบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้ข้อมูลที่นำมาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอไม่สมบูรณ์และไม่เป็นไปตามความเป็นจริง”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ในการจัดทำและประสานแผนยังขาดการสื่อสารและบูรณาการข้อมูลร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ รวมถึงข้อมูลบางส่วนในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอไม่เป็นปัจจุบัน จึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

ข้อมูลในการจัดทำและประสานแผน ประกอบไปด้วย ข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ข้อมูลพื้นฐานของอำเภอทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง การศึกษา การท่องเที่ยว สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลหลายด้านทำให้ต้องประสานข้อมูลกับหลายหน่วยงาน จึงทำให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้ยาก ข้อมูลที่ได้รับบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน และได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน”

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา มีดังนี้

1. ด้านบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน

2. ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติและมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง

3. ด้านขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอนมีความซับซ้อน ขาดการบูรณาการการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสาน

แผนงาน/โครงการระหว่างกันล่าช้าเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะวิสาหกิจ และภาคประชาสังคม และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการทำประชาคมเพื่อรวบรวม ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

4. ด้านข้อมูลในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ขาดการประสานข้อมูลร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนต้องประสานข้อมูลกับหลายหน่วยงานจึงทำให้การ รวบรวมข้อมูลเป็นไปได้ยาก ข้อมูลที่ได้รับบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน และได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน พบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจของบุคลากร

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 1 นายอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ความรู้ความเข้าใจของผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะ ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นบุคลากรซึ่งทำหน้าที่ในการจัดทำและ ประสานแผนโดยเฉพาะผู้แทนภาครัฐ และผู้แทนภาคเอกชน ซึ่งอาจจะยังไม่ค่อยเข้าใจระเบียบเกี่ยวกับ ขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผน จึงควรที่จะมีการจัดประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจใน ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนให้บุคคลดังกล่าวและผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ทุกคนได้เข้าใจและปฏิบัติได้ตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอ ภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาว ควรจะมีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงาน อำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่ออธิบายถึงขั้นตอนในการจัดทำแผน ห้วงระยะเวลาในการจัดทำและ ประสานแผนตามที่ระเบียบกำหนด”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“การเพิ่มประสิทธิภาพด้านบุคลากร เนื่องจากผมเห็นว่าคณะกรรมการบริหารงาน อำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ของอำเภอภูพานยาวยังมีภาคส่วนและผู้ที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุม ทุกภาคส่วน รวมถึงผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนยังคงขาดความเข้าใจในขั้นตอนการ จัดทำและประสาน จึงควรมีการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการให้ ครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง และควรมีการสร้างวิทยากร

กระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.)”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“บุคลากรของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอภูพานนั้นมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่เป็นอย่างดี แต่หน่วยงานประสบกับปัญหาภาระงานที่มีจำนวนมากทั้งงานในการกิจและงานนโยบายต่าง ๆ ของกระทรวง กรม จึงทำให้งานล้นคนส่งผลให้ไม่มีเวลาในการจัดทำและประสานแผนได้อย่างมีคุณภาพต้องทำอย่างรีบเร่งฉะนั้นควรที่จะมีการเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรให้เพียงพอกับภาระงาน”

2. ด้านการประสานข้อมูล

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 2 ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ผมอยากให้ กบอ. ได้มีการประสานข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจังตลอดจนต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาใช้วิเคราะห์ศักยภาพอำเภอ กำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ของอำเภอภูพานให้สอดคล้องกับความเป็นจริง”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 4 พัฒนาการอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้านแผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ จัดประชุมเพื่อพูดคุยและประสานข้อมูลในการจัดทำแผนร่วมกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและสามารถจัดทำแผนและประสานแผน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 5 นายกเทศมนตรีตำบลดงเจน เทศบาลตำบลดงเจน อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“การประสานข้อมูลแผนงาน/โครงการระหว่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานควรทำหนังสือแจ้งขั้นตอนและระยะเวลาในจัดทำและประสานแผนหน่วยงานก่อนถึงกำหนด เพื่อให้การประสานแผนงาน/โครงการเป็นไปตามระเบียบ

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 8 ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อำเภอภูพาน, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ควรให้ความสำคัญและมีการติดตามผลการประสานรวบรวมข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะข้อมูลที่เป็นปัญหาและความต้องการของประชาชน ต้องประสานเพื่อให้ได้ข้อมูล

เป็นข้อเท็จจริงและครบถ้วน เพราะข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดทำแผน หากข้อมูลไม่สมบูรณ์ ครบถ้วนและไม่เป็นไปตามความจริง ย่อมทำให้การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอำเภอไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน”

3. ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 3 เกษตรอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ควรให้ความสำคัญตั้งแต่ขั้นตอนการประชาคมเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้ได้ครบทุกหมู่บ้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญ โดยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและประสานกับคณะกรรมการหมู่บ้าน ลงพื้นที่ประชาคมร่วมกันให้ครบทุกหมู่บ้าน เพราะหากสามารถประชาคมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านได้ครบทุกหมู่บ้าน ก็จะส่งผลให้ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาอำเภอ เป็นข้อมูลที่มาจากปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง”

สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 7 ผู้แทนภาคประชาสังคม (ผู้ทรงคุณวุฒิ), (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ควรประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะขั้นตอนการทำประชาคมเพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านที่ 6 ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอุทุมพรพิสัย อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดพะเยา, (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2568) กล่าวว่า

“ควรให้หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน ตั้งแต่ขั้นตอนการทบทวนยุทธศาสตร์และกำหนดวิสัยทัศน์อำเภออุทุมพรพิสัย มิใช่ให้หน่วยงานมีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนการประชุมเพื่อเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอเท่านั้น”

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพ ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อุดมศักดิ์ เรืองรอง, 2552 ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน คือ มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับมีจำนวนมาก จึงได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา ดังนี้ 1) หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ แผนงาน และกิจกรรมต้องปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการภูมิภาค และส่วนกลางให้สอดคล้องกัน เพื่อเชื่อมโยงงานและงบประมาณได้จริงในทางปฏิบัติ 2) องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านและหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและขอบเขตของการจัดทำแผนและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับให้ถูกต้อง แม่นยำ ตรงกัน และทันสมัยตลอดเวลา

นันทพงษ์ บุญพงษ์, 2563 ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ปัญหาในด้านระเบียบ กฎหมายและได้เสนอแนะการยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและประสานแผนด้านระเบียบ กฎหมาย คือ การปรับปรุงวิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ.น่าน ให้สอดคล้องกับวิธีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานส่วนกลางส่วนภูมิภาค

ธีรณัย โจนลายดา, 2565 ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภูเกฏ อำเภอดงหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดทำแผน คือ ระเบียบที่มีหลายขั้นตอนซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้อเสนอแนะ คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

อมรรัตน์ อมรนาถ, 2561 ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาของกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา คือ หน่วยงานภายในบางหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด ข้อเสนอแนะ คือ การเตรียมการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีให้ครอบคลุม ชัดเจน ทันต่อกรอบเวลาโดยวางแผนการทำงานให้เร็วขึ้นและมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในการจัดทำแผนและนำไปปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอกู่แก้ว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

1. ด้านบุคลากร ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการสร้างวิทยากรกระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มอัตรากำลังบุคลากร และแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดทำและประสานแผนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง
2. ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ร่วมพูดคุยและประสานข้อมูลกัน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผน

ต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนก่อนถึงกำหนด

3. ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

4. ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนควรมีการปรับปรุงขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแผนงานของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลาง เพื่อให้การประสานงานทำได้จริงในทางปฏิบัติ ควรมีการปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันสมัยและถูกต้อง ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อเพิ่มความรวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ และมีการติดตามและตรวจสอบความคืบหน้าของแผนและการดำเนินการตามแผนให้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน โดยการวิจัยครั้งนี้จัดเก็บข้อมูลจาก 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร ระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่ออธิบายหาคำตอบให้กับการศึกษา และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบเชิงพรรณนา (Descriptive) ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมการ และ 2) ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) โดยมีนายอำเภอ เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการอำเภอและหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่นายอำเภอแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบสองคน ผู้แทนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคนเป็นกรรมการ ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบสำนักงานอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ ข้าราชการสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดที่ท้องถิ่นจังหวัดมอบหมายจำนวนหนึ่งคน และข้าราชการในสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอที่นายอำเภอแต่งตั้ง จำนวนหนึ่งคน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยหัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระคราวละ 5 ปี ทำหน้าที่ประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน (Bottom-up) จากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอเพื่อใช้ประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

1.1.2 การประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (ก.บ.อ.) ประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการของประชาชนจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนา

ตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่มาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน

1.2 ขั้นการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย

1.2.1 การทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาและการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ กบอ. จะมีการทบทวนข้อมูลของอำเภอภูพานยาว จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย มาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ SWOT และนำกรอบทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์ของจังหวัดรวมถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่มาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาอำเภอ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) ตัวชี้วัด กำหนดแผนงานและโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญของโครงการที่จะดำเนินการภายในระยะเวลา 5 ปี มาบรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี และจะมีการทบทวนกรอบทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอในทุก ๆ ปี เพื่อให้แผนพัฒนาอำเภอมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง โดยดำเนินการในช่วงเดือนพฤษภาคม – มิถุนายน

1.2.2 การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาว จะมีการจัดประชุมเพื่อทบทวนแผนพัฒนาอำเภอในเดือน มิ.ย. ของทุกปี เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์และเสนอมติในที่ประชุมเห็นชอบ

1.2.3 การบูรณาการงบประมาณ กบอ. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนในพื้นที่และหากเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณมากและเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก็จะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรบริหารส่วนจังหวัด

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

2.1 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน

2.2 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติและมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง

2.3 ด้านขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอนมีความซับซ้อน ขาดการบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานแผนงาน/โครงการระหว่างกันล่าช้าเกินไป ขาดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะรัฐวิสาหกิจ และภาคประชาสังคม และขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการทำประชาคมเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

2.4 ด้านข้อมูลในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ขาดการประสานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำแผนต้องประสานข้อมูลกับหลายหน่วยงานจึงทำให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปได้ยาก ข้อมูลที่ได้รับบางส่วนไม่เป็นปัจจุบัน และได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยามีดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาวควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน และสร้างวิทยากรกระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดทำคำสั่งแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดทำและประสานแผนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอภูพานยาวควรขออัตรากำลังเพิ่มไปยังกรมพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากร

3.2 ด้านการประสานข้อมูล ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาวควรมีการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ร่วมพูดคุยและประสานข้อมูลกัน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนก่อนถึงกำหนด

3.3 ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาวควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

3.4 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน กระทรวงมหาดไทย ควรมีการปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันสมัย และหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องการขอรับการสนับสนุนประมาณในการดำเนินโครงการ แผนงานและกิจกรรม ต้องมีการปรับปรุงกฎเกณฑ์การจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับ

แผนงานของหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาคและส่วนกลาง เพื่อให้การประสานงานทำได้จริงในทางปฏิบัติควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อเพิ่มความรวดเร็วทันต่อสถานการณ์ และมีการติดตามและตรวจสอบความคืบหน้าของแผนและการดำเนินการตามแผนให้ทันเวลาและมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย 1.1 ขั้นการเตรียมการ และ 1.2 ขั้นการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ดังนี้

1.1 ขั้นการเตรียมการ ประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) และการประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ

1.1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 หมวด 3 การจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ข้อ 12 และข้อ 13 ในอำเภอหนึ่งให้มีคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการขึ้นคณะหนึ่งเรียกโดยย่อว่า ก.บ.อ ทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาอำเภอ โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาอำเภอการประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน แผนพัฒนาหมู่บ้านแผนชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาของส่วนราชการ หรือหน่วยงานอื่น ที่ดำเนินการในพื้นที่อำเภอ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562, 5-6)

1.1.2 การประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ ไม่สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 ในทางปฏิบัติพบว่า ก.บ.อ ไม่อาจประสานรวบรวมข้อมูลจากแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบลได้ เนื่องจากคณะกรรมการหมู่บ้านซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านครบทุกหมู่บ้าน ส่งผลให้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาอำเภอ ไม่ครบถ้วนและไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด คือ ให้คณะกรรมการบริหารงานอำเภอ (ก.บ.อ.) เป็นกลไกหลักในการประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหา และความต้องการของประชาชน (Bottom -up) โดยใช้กระบวนการประชาคมแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนหรือการจัดเวทีระดมความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจากประชาชนในพื้นที่

โดยให้นายอำเภอประสานงานการกำหนด วัน เวลา และสถานที่จัดเวทีประชาคมร่วมกันของ คณะกรรมการหมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ รวมทั้งประสานให้ส่วนราชการหรือ หน่วยงานอื่นที่ดำเนินการในพื้นที่เข้าร่วมเวทีประชาคม โดยการรวบรวมและจัดลำดับความสำคัญของ ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

ทั้งนี้ การประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการ ไม่สอดคล้องกับแนวทาง ปฏิบัติการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาระดับพื้นที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการ จัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 (ฉบับปรับปรุงประจำปี บปรมาณ พ.ศ. 2567) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาอำเภอด้านระยะเวลาในการจัดทำและ ประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตามหนังสือกรมการปกครอง ด่วนที่สุดที่ มท 0305.1/ว 10878 ลงวันที่ 1 เมษายน 2567 ซึ่งแนวทางปฏิบัติการเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาระดับพื้นที่ ฯ กำหนดปฏิทิน การเชื่อมโยงและบูรณาการแผนพัฒนาในระดับพื้นที่คือกำหนดให้มีการประชาคมและจัดทำ แผนพัฒนาหมู่บ้าน ภายในเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2567 แต่สภาพการดำเนินการของอำเภอ ูกมยาว พบว่า มีการจัดทำประชาคมและจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านล่าช้าเกินระยะเวลาที่กำหนด จึง ส่งผลให้การจัดทำแผนพัฒนาตำบลและแผนพัฒนาอำเภอ เกิดความล่าช้า และมีระยะเวลาในการ จัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิด

1.2 ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย

1.2.1 การทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาและการกำหนดยุทธศาสตร์

การพัฒนาอำเภอ กบอ. จะมีการทบทวนข้อมูลของอำเภออุกมยาว จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย มาวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อ วิเคราะห์ SWOT และนำกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์ของจังหวัด รวมถึงปัญหาและความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่มาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์แผนพัฒนาอำเภอ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาอำเภอ พันธกิจ วัตถุประสงค์ แนวทางการพัฒนา (กลยุทธ์) ตัวชี้วัดกำหนด แผนงานและโครงการ โดยเรียงลำดับความสำคัญของโครงการที่จะดำเนินการภายในระยะเวลา 5 ปี มาบรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี และจะมีทบทวนการกรอบทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์การ พัฒนาอำเภอในทุก ๆ ปี เพื่อให้แผนพัฒนาอำเภอมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสาน แผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 และแนวทางปฏิบัติการเชื่อมโยงและบูรณาการ แผนพัฒนาระดับพื้นที่ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนา พื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 (ฉบับปรับปรุงประจำปีบปรมาณ พ.ศ. 2567) ในส่วนที่ เกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาอำเภอด้านระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตามหนังสือ

กรรมการปกครอง ส่วนที่สุด ที่ มท 0305.1/ว 10878 ลงวันที่ 1 เมษายน 2567 สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560, 125) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่า จังหวัดขอนแก่นจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัดในพื้นที่ โดยวิเคราะห์ (SWOT) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โดยพิจารณาจากด้านบุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โอกาสและภาวะคุกคามหรืออุปสรรค โดยพิจารณาจากด้านต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และเทคโนโลยี และกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กำหนดเป้าประสงค์รวม ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดจัดทำแผนงาน โครงการ เพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาจังหวัด สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ (2563,85) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่องเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อรวบรวมข้อมูลปัญหา/ความต้องการของชุมชนจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำไปสู่การปฏิบัติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ลิ้มมังกร (2561, 133-135) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัวมีการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจหลักการพัฒนาท้องถิ่น

1.2.2 การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) ที่ทำการปกครองอำเภอภูพานยาว จะมีการจัดประชุมเพื่อทบทวนแผนพัฒนาอำเภอในเดือน มิ.ย. ของทุกปี เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์และเสนอมติในที่ประชุมเห็นชอบ เมื่อในที่ประชุมเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอแล้วให้เสนอแผนพัฒนาอำเภอเพื่อให้คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ ก.บ.จ. กลับกรองแผนพัฒนาอำเภอและเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบ และประกาศแผนพัฒนาอำเภอจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ และติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562 และคู่มือการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัดและสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2562, 12) ได้อธิบายแนวทางการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (ก.บ.อ.) ขั้นตอนที่

2 ทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางพัฒนาพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ ขั้นตอนที่ 3 การประสานและรวบรวมข้อมูลจากปัญหาและความต้องการของประชาชน ขั้นตอนที่ 4 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอให้สมบูรณ์ ขั้นตอนที่ 5 เสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาเห็นชอบแผนพัฒนาอำเภอ และขั้นตอนที่ 6 ประกาศใช้แผนพัฒนาอำเภอและจัดส่งแผนพัฒนาอำเภอ

1.2.3 การบูรณาการงบประมาณ กบอ. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนในพื้นที่และหากเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณมากและเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ก็จะเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด สอดคล้องกับคู่มือการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของสำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2562, 12) กล่าวว่า ให้ กบอ. จัดทำบัญชีแผนงานหรือโครงการระดับอำเภอ ที่เห็นว่าอยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 'ส่งให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ เพื่อพิจารณาบูรณาการโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และนำเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาบูรณาการโครงการที่เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมของจังหวัดและเสนอให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) พิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาของ อบจ.

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

2.1 บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีอัตรากำลังบุคลากรที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และการแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่ในการจัดทำและประสานแผนไม่ครอบคลุมหน่วยงานหรือภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ลิ้มมั่งกูร (2561) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการวางแผน คือปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่และประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, สอดคล้องกับงานวิจัยของละมัย โพธิ์สูง และเศกสรรค์ ยงวณิชย์ (2554) ศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจนโยบายการปฏิบัติในการประสานแผนฯ, สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ อมรนาถ (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาของกระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เข้าใจและไม่ให้ความสำคัญในกระบวนการวางแผนปฏิบัติ

ราชการประจำปี, สอดคล้องกับงานวิจัยของนนทพงษ์ บุญพงษ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คือ ปัญหาระหว่างผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและความต่อเนื่องของนโยบาย, สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือมีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอ, สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กระบวนการจัดทำอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล บ้านช่องไม่มีประสิทธิภาพคือบุคลากรของเทศบาลตำบลบ้านช่องที่มีหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่เพียงพอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของดาวฤกษ์ บุญมีมา (2563) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนา ในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการขับเคลื่อนการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน และแผนพัฒนาตำบล

2.2 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลา ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่มีการกำหนดขั้นตอนที่ซับซ้อน ยุ่งยากในทางปฏิบัติและมีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนที่กระชั้นชิดไม่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรณัย โจนลายดา (2565) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภูฎิ อำเภอดักไ้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดทำแผน คือ ระเบียบที่มีหลายขั้นตอนซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง, สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา สุนันท์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร คือ ปัญหาด้านระยะเวลาของการจัดทำแผนจังหวัดมุกดาหารที่มีจำกัด, สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนา จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคด้านระยะเวลาจัดทำแผนกระชั้นชิด, สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมศักดิ์ เรืองรอง (2552) ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับมีจำนวนมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของนนทพงษ์ บุญพงษ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก พบว่าปัญหาในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คือปัญหาด้านระเบียบ กฎหมาย

2.3 ด้านขั้นตอนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ มีหลายขั้นตอนมีความซับซ้อน ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และขาดการบูรณาการจัดทำและประสานแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรชัย โจนลายดา (2565) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอดมชัญ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดทำแผน คือประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น, สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดา สุพันธ์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร คือปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร, สอดคล้องกับงานวิจัยของจักรพันธ์ ลิ้มมังกร (2561) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาในการวางแผน คือ ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน, สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรคคือขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน, สอดคล้องกับงานวิจัยของอุดมศักดิ์ เรืองรอง (2552) ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่าน พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือปัญหากระบวนการประชาคมอำเภอเพื่อรวบรวมปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ระดับจังหวัดไม่เป็นไปตามปฏิทินการจัดทำแผนกำหนด, สอดคล้องกับงานวิจัยของดาวฤกษ์ บุญมีมา (2563) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานแผนพัฒนาในระดับอำเภอ คือการรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วน ทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีความล่าช้าหรือแผนมีความไม่ครอบคลุม, สอดคล้องกับงานวิจัยของละมัย โพธิ์สูง และเศกสรรค์ ยงวิชัย (2554) ศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ ปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง, สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ อมรนาถ (2561) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มศรีอยุธยา พบว่า การมีส่วนร่วมจากประชาคมในการร่วมแสดงความคิดเห็นและจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปียังมีน้อยและหน่วยงานภายในบางหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีได้ตามกรอบเวลาที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพงษ์ บุญพงษ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

นครนายก พบว่า ปัญหาในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คือการสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ และขาดการเอาใจใส่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2.4 ด้านข้อมูลในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ขาดการประสานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีข้อมูลจำกัดไม่ครบถ้วน และข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐดา สุนันท์ (2563, 95) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร คือปัญหาด้านการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ยังขาดการวิเคราะห์ข้อมูลและขาดการนำกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาระดับเชิงพื้นที่ในรูปแบบของ One Plan มาปรับใช้ร่วมกับแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารสอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาและอุปสรรค คือข้อมูลขาดความทันสมัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญที่ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล บ้านช่องไม่มีประสิทธิภาพ คือ การรวบรวมข้อมูล ปัญหา/ความต้องการของชุมชนไม่ครอบคลุมทุกด้าน

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา มีดังนี้

3.1 ด้านบุคลากร ควรจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจบุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการสร้างวิทยากรกระบวนการ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงชี้แนะให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพิ่มอัตรากำลังบุคลากร และแต่งตั้งบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดทำและประสานแผนเพิ่มเติมให้ครอบคลุมหน่วยงานและภาคส่วนที่ควรเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของนัยนา คำภักดี (2560) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางในการปรับปรุงกระบวนการการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น คือ ควรมีการกำหนดโครงสร้างกรอบอัตรากำลังของบุคลากรให้เพียงพอ, สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐดา สุนันท์ (2563) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารแก่ผู้ปฏิบัติงาน, สอดคล้องกับงานวิจัยของ ละมัย โพธิ์สูง และ เสกสรรค์ ยวงวิชย์, 2554 ศึกษาเรื่อง แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น พบว่า แนวทางในการประสานงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ คือ

ควรป้องกันประกอบของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ให้ครอบคลุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ

3.2 ด้านการประสานข้อมูล ควรมีการจัดประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่แผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาอำเภอ ร่วมพูดคุยและประสานข้อมูลกัน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนต้องมีการปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรทำหนังสือแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ทราบขั้นตอนและระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนก่อนถึงกำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมศักดิ์ เรืองรอง, 2552 ศึกษาเรื่อง กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านได้ให้ข้อเสนอแนะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านและหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและขอบเขตของการจัดทำแผนและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับ ให้ถูกต้อง แม่นยำ ตรงกันและทันสมัยตลอดเวลา

3.3 ด้านขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ควรส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผน และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประชาคม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนปัญหาและความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐดา สุนันท์ (2563) ศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร : กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร พบว่า ควรบูรณาการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์สวรรค์ เสียงเจริญ (2563) ศึกษาเรื่อง แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรเน้นย้ำสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น, สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธ์ ลิ้มมังกร (2561) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า แนวทางการพัฒนา คือ 1) ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ (Education) ในกระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแก่ประชาชน 2) ควรให้ประชาชน (People) ทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม (Participation) อย่างแท้จริง 3) ควรเพิ่มขีดความสามารถในการสื่อสารของหน่วยงาน (Communication) กับประชาชน, สอดคล้องกับงานวิจัยของดาวฤกษ์ บุญมีมา (2563) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา: อำเภอเมืองนครพนม จังหวัด

นครพนม พบว่า ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองนครพนม ประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการประสานแผนพัฒนาในระดับอำเภอ คือ การรวบรวมแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาตำบลได้ไม่ครบถ้วน ทำให้กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอมีความล่าช้าหรือแผนมีความไม่ครอบคลุม ดังนั้น ที่ทำการปกครองอำเภอจึงต้องเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่กระบวนการจัดเวทีประชาคมในการกำหนดวันเวลา และสถานที่นัดหมายในการประชุมร่วมกันระหว่างสำนักงานพัฒนาชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 ด้านระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผนจากงานวิจัยของ อุดมศักดิ์ เรืองรอง, 2552 ให้ข้อเสนอแนะ คือ 1) หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือต้องการขอรับการสนับสนุนประมาณในการดำเนินโครงการ แผนงานและกิจกรรมต้องปรับปรุงพฤติกรรมการจัดทำแผนและงบประมาณประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการภูมิภาคและส่วนกลางให้สอดคล้องกัน 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดน่านและหน่วยงานราชการในจังหวัดน่านจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับและขอบเขตของการจัดทำแผนและประสานแผนการปฏิบัติงาน แผนพัฒนาที่จะใช้ในการประสานแผนของหน่วยงานและทุกระดับให้ถูกต้อง และทันสมัยตลอดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพงษ์ บุญพงษ์, 2563 ให้ข้อเสนอแนะ คือ การปรับปรุงพฤติกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบจ.นครนายก ให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานส่วนกลางส่วนภูมิภาค, ธีรณัย โจนลายดา, 2565 ให้ข้อเสนอแนะ คือ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์และอมรรัตน์ อมรนาถ, 2561 ให้ข้อเสนอแนะ คือ การเตรียมการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีให้ครอบคลุม ชัดเจน ทันต่อกรอบเวลา โดยวางแผนการทำงานให้เร็วขึ้น และมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในการจัดทำแผนและนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานควรให้ความสำคัญในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ตั้งแต่ขั้นตอนการประชาคมเพื่อให้ได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีต้องการประสานงานร่วมกันกำหนดจัดประชาคม ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและประสานแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2. ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและประสานแผนควรมีการพูดคุยสร้างความเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ตั้งแต่ข้อมูลปัญหาความ

ต้องการของประชาชน แผนงาน/โครงการต่าง ๆ เพื่อให้แผนเกิดความเชื่อมโยงในลักษณะแผนเดียว (One Plan)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภออื่น ๆ เพื่อนำข้อค้นพบมาเปรียบเทียบหาความสอดคล้องหรือความแตกต่างของสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่
2. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามากำหนดแนวทางในการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอ ภูพานยาวให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

บรรณานุกรม

- เกียรติคุณ บุญวิเศษ, 2557. *การจัดการประสิทธิภาพในการบริหาร*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2562. *พลิกโฉมประเทศไทยด้วยการวางแผนแบบ One Plan*. สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา (IFD).
- คณะกรรมการจัดการความรู้ตามระบบ (KM Team) สำนักงานอธิการบดี. (2563). *เทคนิคการประสานงานที่ดี Good Coordination Technique*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2553). *ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิระ หงส์ดารมภ์. (2560). *การจัดการและการวางแผน*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จักรพันธ์ ลิ้มมังกร. (2561). *แนวทางการพัฒนากระบวนการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมของเทศบาลตำบลเจดีย์แม่ครัว อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่* [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. Google.com. http://mdc.library.mju.ac.th/thesis/2564/jakkraparn_limangkur/fulltext.pdf
- ณัฐดา สุนันท์. (2563). *ปัญหาและอุปสรรคของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหาร กรณีศึกษา กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <http://www.pol.ru.ac.th/graduate/index.php/is/6124800945>
- ดาวฤกษ์ บุญมีมา. (2563). *การเพิ่มประสิทธิภาพการประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <http://www.pol.ru.ac.th/graduate/index.php/is/6124800907>
- ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ. (2557). *การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา* [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่]. Google.com. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:285270
- ธีรณัย โจนลายดา. (2565). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลลูกฎี อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <https://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/678>

- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2562). *การวางแผนและการตัดสินใจในองค์กร*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทพงษ์ บุญพงษ์. (2563). *การยกระดับขีดความสามารถในการจัดทำแผนและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วน จังหวัดนครนายก* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <http://www.pol.ru.ac.th/graduate/index.php/is/6122800201>
- นัยนา คำภักดี. (2560). *กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <https://digital.lib.ru.ac.th/m/b12024673/NaiyanaKumpukdee.pdf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2561). *การจัดการที่มีประสิทธิภาพ*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2563). *การบูรณาการแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปนัดดา กลกลาง (2561). *เทคนิคการประสานงานในองค์กร การประสานงานที่มีประสิทธิผลกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลท่าต่อ อำเภอเมืองราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง].
- ประภัสสร เทพชาติ (2561). *รัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรชัย ฐีระเวช และคณะ (2552). *การพัฒนาความสามารถในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง*. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:62739
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534. (2534, 4 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 108 ตอนที่ 156 น. 23). สืบค้นจาก https://mspc.ocsc.go.th/sites/default/files/2017-04/phrb_raebiiybrihaarraachkaaraephndin_update_laasud_53.pdf
- พิมพ์สวรรค์ เสี่ยงเจริญ. (2563). *แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบ้านช่อง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา* [รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. Google.com. <http://www.pol.ru.ac.th/graduate/index.php/is/6214880042>
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. *วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 24(2), 5.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ในระดับอำเภอและตำบล พ.ศ. 2562. (2562, 11 มิถุนายน). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 136 ตอนที่ 149 น. 5-8).
- ยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). (2567, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* (เล่ม 135 ตอนที่ 82 น.3). สืบค้นจาก <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF>

/2561/A/082/T_0001.PDF

ละมัย โพธิ์สูง และเศกสรรค์ ยงวนิชย์. (2554). แนวทางการประสานงานของคณะกรรมการประสาน
แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 6(2), 8-13.

สิน พันธุ์พินิจ. (2556). *เทคนิคการวางแผนและการประเมินผลโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์ ส.
เอเชียเพรส (1989).

สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 18). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สุภาพร พิศาลบุตร. (2543). *หลักการวางแผน*. ศูนย์เอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สันติ ปัญญา และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2565). แนวทางการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาในระดับ
พื้นที่อำเภอ กรณีศึกษาอำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร. *Journal of Roi Kaensam Academi*,
7(7), 1.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2563). *การบูรณาการแผนและงบประมาณภาครัฐแบบ*
One Plan. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). *แนวคิดและแนวทางการจัดทำ One Plan เด็กและเยาวชน*.
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารราชการจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2562). *คู่มือการ*
จัดทำและประสานแผนพัฒนาในระดับพื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชน ตำบล และอำเภอ.

https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2019/5/2269_6094.pdf

อมรรัตน์ อมรนาถ. (2559). *กระบวนการวางแผนปฏิบัติราชการประจำปีของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม*
ศรีอยุธยา [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา].

Google.com. <http://etheses.aru.ac.th/thesisdetail.php?id=1898>

อุดมศักดิ์ เรืองรอง. (2552). *กระบวนการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วน*
ท้องถิ่นในจังหวัดน่าน [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่].

Google.com. <https://cmudc.library.cmu.ac.th/frontend/Info/item/dc:112645>

ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ ของอำเภอกุภามายาว จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยพะเยา
2. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์
ตอนที่ 2 คำถามหลักในการสัมภาษณ์
ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ
อำเภอกุภามายาว จังหวัดพะเยา
3. ในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ขอให้ท่านตอบแบบสัมภาษณ์โดยอิสระตามความรู้
อันแท้จริงของท่าน ทั้งนี้คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัย
เท่านั้นและไม่มีผลใด ๆ ต่อตัวท่านทั้งสิ้น
4. คำถามของท่านเป็นการแสดงความคิดเห็นส่วนตัวเท่านั้น ผู้วิจัยจะนำมาวิเคราะห์และนำเสนอ
ข้อมูลในภาพรวม ผู้วิจัยจะไม่นำความคิดเห็นไปใช้ในการอื่นและจะไม่มีผลใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
วรรณภา สารงาม
ผู้ทำการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

ประสบการณ์การทำงาน.....

ตอนที่ 2 คำถามหลักในการสัมภาษณ์

1. สภาพการดำเนินงานการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) มีขั้นตอนอย่างไร

.....

1.1.2 การประสานรวบรวมข้อมูลปัญหาความต้องการมีขั้นตอนอย่างไร

.....

1.2 ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ

1.2.1 มีขั้นตอนการทบทวนการจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาและการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภออย่างไร

.....

1.2.2 มีการจัดประชุมคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาอำเภอและปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอหรือไม่ อย่างไร

.....

1.2.3 มีการบูรณาการงบประมาณ ประสานความร่วมมือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากทุกภาคส่วนทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัดหรือไม่อย่างไร

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่

2.1 บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

2.2 ระเบียบ กฎหมาย และข้อจำกัดระยะเวลาในการจัดทำและประสานแผน เป็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

2.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผนและประสานแผนมีความซ้ำซ้อน และเป็นปัญหา อุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

2.4 ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำและประสานแผน เช่น ข้อมูลด้านพื้นฐานทั่วไป ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ข้อมูลปัญหาและความต้องการของพื้นที่เป็นปัญหา และอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร

.....

2.5 มีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่หรือไม่ อย่างไร

.....

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของ อำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

3.1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ควรทำอย่างไร

.....

3.2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการประสานข้อมูลในการจัดทำแผน ควรทำอย่างไร

.....

3.3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่
ของอำเภอภูพานยาว ควรทำอย่างไร

.....
.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....

ภาคผนวก ข รายงานผู้ทรงคุณวุฒิและผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย

รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัย (Item Objective Congruence : IOC)

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ชื่อ - นามสกุล ดร.อติตยา ดวงอำไพ

ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
รป.บ. (การจัดการนวัตกรรมสาธารณะ)

สถานที่ทำงาน คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2

ชื่อ - นามสกุล รศ.ดร.ประยงค์ จันทร์แดง

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

สถานที่ทำงาน คณะรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3

ชื่อ - นามสกุล นายณัฐพงศ์ รูปกลม

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

สถานที่ทำงาน เทศบาลตำบลป่าแดด อ.ป่าแดด จ.เชียงราย

ผลการตรวจแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดคุณภาพ
คำดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือการวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่
ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา

ข้อคำถามในแบบ สัมภาษณ์	ประเมินความคิดเห็น					
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	IOC	แปลผล
1. สภาพการดำเนินงานการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่						
1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ						
1.1.1 การแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารงาน อำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) มีขั้นตอนอย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
1.1.2 การประสานรวบรวม ข้อมูลปัญหาความต้องการมี ขั้นตอนอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
1.2 ขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาอำเภอ						
1.2.1 มีขั้นตอนการทบทวน การจัดทำกรอบทิศทางทาง พัฒนาและการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
1.2.2 มีการจัดประชุม คณะกรรมการบริหารงาน อำเภอแบบบูรณาการ (กบอ.) เพื่อพิจารณาจัดทำ แผนพัฒนาอำเภอและ ปรับปรุงแผนพัฒนาอำเภอ หรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

1.2.3 มีการบูรณาการ งบประมาณ ประสานความ ร่วมมือขอรับการสนับสนุนงบ ประมาณจากทุกภาคส่วนทั้ง ในระดับอำเภอ และระดับ จังหวัดหรือไม่อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่						
2.1 บุคลากรมีความรู้ ความ เข้าใจในการจัดทำและ ประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.2 ระเบียบ กฎหมาย และ ข้อจำกัดระยะเวลาในการ จัดทำและประสานแผนเป็น ปัญหาและอุปสรรคในการ จัดทำและประสานแผนพัฒนา พื้นที่ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.3 ขั้นตอนในการจัดทำแผน และประสานแผนมีความ ซ้ำซ้อน และเป็นปัญหา อุปสรรคในการจัดทำและ ประสานแผนพัฒนาพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2.4 ข้อมูลที่ใช้ในการจัดทำ และประสานแผน เช่น ข้อมูล ด้านพื้นฐานทั่วไป ข้อมูลด้าน เศรษฐกิจ ข้อมูลปัญหาและ ความต้องการของพื้นที่ เป็นปัญหาและอุปสรรคใน การจัดทำและประสาน แผนพัฒนาพื้นที่ หรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

2.5 มีปัญหาและอุปสรรคอื่น ๆ ในการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่หรือไม่ อย่างไร	0	+1	+1	1	0.67	ใช้ได้
3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่						
3.1 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ควรทำอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.2 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการประสานข้อมูลในการจัดทำแผนควรทำอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3.3 แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพขั้นตอนการจัดทำและประสานแผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว ควรทำอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	วรรณภา สารงาม
วัน เดือน ปี เกิด	13 มีนาคม 2537
สถานที่เกิด	จังหวัดพะเยา
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2562 รป.บ., (รัฐประศาสนศาสตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี.
ที่อยู่ปัจจุบัน	172/2 ม. 11 ตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา
ผลงานตีพิมพ์	วรรณภา สารงาม. (2568). การพัฒนาประสิทธิภาพการจัดทำและประสาน แผนพัฒนาพื้นที่ของอำเภอภูพานยาว จังหวัดพะเยา วารสารสมาคมรัฐ ประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย. 7(3), (อยู่ระหว่างการตีพิมพ์)

